

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Marie Strnadová

Rekonstrukce trestného činu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. 4. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 118 708 znaků včetně mezer.

Marie Strnadová

V Praze dne 29. 4. 2021

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Jiřímu Krupičkovi, Ph.D., a to za odborné vedení mé diplomové práce, cenné a užitečné rady, věcné připomínky a vstřícnost, které mi umožnily tuto diplomovou práci vypracovat.

Dále bych velice ráda poděkovala své rodině za nesmírnou podporu, kterou mi poskytla v průběhu celého mého studia, mému příteli Mgr. Danielovi Stránskému za podporu a obrovskou trpělivost, nejen v závěru mého studia a mj. JUDr. Mgr. Lucii Zemančíkové za projevenou vstřícnost v nelehké době, kdy tato práce vznikala.

Obsah

Úvod	1
1. Historie kriminalistické rekonstrukce	3
2. Současná tuzemská právní úprava.....	5
2.1 Srovnání se zahraniční právní úpravou	8
2.1.1 Spolková republika Německo	8
2.1.2 Rakouská republika	9
3. Kriminalistická rekonstrukce	10
3.1 Pojem kriminalistická rekonstrukce, její podstata a význam	10
3.2 Využití kriminalistické rekonstrukce.....	13
3.3 Druhy kriminalistické rekonstrukce	13
3.3.1 Účast osob na kriminalistické rekonstrukci.....	14
3.3.2 Druhy rekonstruovaných objektů	15
3.3.3 Rekonstrukce kriminalisticky významných míst	15
3.4 Rekonstrukce trestného činu prováděná pomocí PC systémů	18
3.5 Srovnání jednotlivých kriminalistických úkonů	18
3.5.1 Rekonstrukce a vyšetřovací pokus	19
3.5.2 Rekonstrukce a prověrka výpovědi na místě.....	19
3.5.3 Rekonstrukce a ohledání místa činu	20
4. Rekonstrukce trestného činu	22
4.1 Plánování rekonstrukce trestného činu	22
4.2 Příprava rekonstrukce trestného činu	24
4.2.1 Příprava rekonstrukce trestného činu před příjezdem na místo	24
4.2.2 Příprava rekonstrukce trestného činu po příjezdu na místo	25
4.3 Taktické zásady a postupy rekonstrukce trestného činu.....	26
4.3.1 Základní taktické zásady	26
4.3.2 Základní taktické postupy	28
4.4 Stádia rekonstrukce trestného činu	30
4.4.1 Úvodní stadium	30
4.4.2 Stadium demonstrace a objasňování činností.....	31
4.4.3 Závěrečné stadium.....	32
4.5 Dokumentace rekonstrukce trestného činu	32
4.5.1 Protokol rekonstrukce trestného činu	33
4.5.2 Fotodokumentace a videodokumentace rekonstrukce trestného činu	34
4.6 Hodnocení úkonu rekonstrukce trestného činu	36
5. Příklady z praxe.....	39
5.1 Rekonstrukce trestného činu vraždy.....	39

5.2	Případ manželů Stodolových pro účely úvah <i>de lege ferenda</i>	44
6.	Úvahy de lege ferenda.....	46
	Závěr.....	48
	Seznam použitých zkratk.....	50
	Seznam použitých zdrojů	51
	Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce; klíčová slova v českém jazyce.....	54
	Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce; klíčová slova v anglickém jazyce	55

Úvod

Vyšetřování trestných činů a objasňování, co se přesně při spáchání společensky závadného skutku stalo, zajímá lidstvo už od nepaměti. Nejen z tohoto důvodu shledávám zajímavé, že institut rekonstrukce trestného činu, který orgánům činným v trestním řízení velice napomáhá objasnit situaci, během níž byl v minulosti spáchán trestný čin, je zákonem upraven teprve posledních dvacet let. Zákonná úprava je tak s ohledem na poměrně bohatou právní historii českých zemí stále relativně novou záležitostí.

Samotné téma diplomové práce *Rekonstrukce trestného činu* jsem si zvolila nejen pro jeho přetrvávající aktuálnost a z mého pohledu i celospolečenský význam, ale i z důvodu, že v průběhu mého studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy se má pozornost nejvíce upínala ke studiu trestního práva a s ním souvisejících vědních i praktických disciplín. Zejména se jednalo o předměty, jakými byly kriminalistika, soudní psychiatrie a sexuologie a hlavně vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů.

Rekonstrukce trestného činu je jedním ze zákonem jmenovaných druhů důkazních prostředků. Tyto vyjmenované důkazní prostředky mají v trestním řízení jednu ze stěžejních rolí, jelikož pomáhají objasňovat a zjišťovat materiální pravdu, a je od jejich řádného provedení odvozována správnost rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení. V neposlední řadě pak právě rekonstrukce trestného činu zastřešuje fundamentální základ představy orgánů činných v trestním řízení, jak k vyšetřovanému činu došlo, a je vrcholným prvkem vyšetřování trestného činu.

Vybrané téma se ve své práci snažím přiblížit jak z trestněprocesního, tak i z kriminalistického hlediska. Považuji za vhodné, abych úvodní kapitolu mé práce věnovala stručnému historickému vývoji. Myslím si, že bez určitého obecného historického úvodu a uvedení čtenáře do alespoň základních souvislostí, by pro něj byla dnešní zákonná úprava rekonstrukce trestného činu hůře pochopitelná, když právě pochopení vývoje institutů v historickém kontextu trestního procesu je dle mého názoru klíčem k jejich správnému pochopení a následné aplikaci v dnešní době. Z tohoto důvodu chci kapitolu o soudobé právní úpravě tohoto úkonu zařadit právě za stručný historický exkurz.

Jelikož jsem za dobu mého studia strávila jeden semestr na německé univerzitě Universität Hamburg, budu se ve své práci snažit porovnat českou úpravu tohoto institutu s úpravou německou a dále i s úpravou v Rakousku.

V následující třetí kapitole se budu zabývat kriminalistickou rekonstrukcí v širším pojetí; vysvětlím zde nejen pojem kriminalistické rekonstrukce jako takové, ale i její využití, druhy a také ji podrobím komparaci s ostatními úkony prováděnými orgány činnými v trestním řízení.

Čtvrtá kapitola bude věnována meritu práce, kterým je rozbor rekonstrukce trestného činu. Zde seznámím čtenáře s plánováním a přípravou tohoto úkonu. Rekonstrukce trestného činu je velice složitým, ale také velmi důležitým a užitečným úkonem. Jeho nedostatečná příprava by mohla vést k přehlédnutí důležitých skutečností pro trestní řízení, nebo dokonce v krajním případě až ke zmaření celého vyšetřování. Čtenáře práce zde dále seznámím s taktickými zásadami a postupy při rekonstrukci trestných činů a popíši jednotlivá stádia rekonstrukce.

Předposlední kapitola bude sloužit lepšímu pochopení teoretické části mé diplomové práce, která bude této kapitole předcházet. Tato navazující kapitola bude totiž mít za úkol přiblížit čtenáři samotný úkon rekonstrukce trestného činu z praktického hlediska – popíši zde a kriticky zhodnotím skutečnou rekonstrukci trestného činu, provedenou Policií České republiky při vyšetřování trestného činu vraždy.

Cíle mé práce by se tedy daly shrnout následovně: nejprve porovnat současnou právní úpravu institutu rekonstrukce po novele trestního řádu v roce 2001, kdy byl tento institut uzákoněn s dobou, kdy institut uzákoněn nebyl, dále porovnání rekonstrukce s jinými zvláštními důkazními prostředky, za které bývá rekonstrukce často mylně zaměňována (např. vyšetřovací pokus), v neposlední řadě bych pak ráda čtenáři přiblížila, jak tento institut probíhá v praxi a v poslední kapitole předložím své úvahy *de lege ferenda*.

Při psaní této práce hodlám čerpat informace zejména z platné a účinné právní úpravy, odborné a komentářové literatury, jakož i jejich historických období, dále také z judikatury uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a v neposlední řadě z archivu Policie ČR a z elektronických právních informačních systémů.

1. Historie kriminalistické rekonstrukce

Vývoj kriminalistické rekonstrukce u nás dle Vychodila¹ probíhal ve třech vývojových fázích. První fáze zahrnuje období a pokusy, ve kterých se samotný pojem rekonstrukce neobjevuje, přičemž samotná rekonstrukce nemá v této době jasnou a ucelenou podobu. V další fázi je rekonstrukce chápána jako předpoklad jiných vyšetřovacích úkonů, jako jejich modifikace a součást. Konečně třetí období odůvodňuje specifčnost a samostatnost kriminalistické rekonstrukce, jakož dále i její nezávislost na jiných vyšetřovacích úkonech. Z dnešního pohledu je možné doplnit ještě čtvrté období, do nějž se rekonstrukce dostává novelou č. 265/2001 Sb., která rekonstrukci zavádí jako samostatný důkazní prostředek přímo uvedený v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

První zmínky o kriminalistické rekonstrukci u nás se vyskytují od čtyřicátých let dvacátého století. Nejedná se ještě o teoretické vysvětlení tohoto pojmu jako takového, ale o dílčí zmínky a zkušenosti praktiků kriminálních úřadoven. V té době byla totiž rekonstrukce trestného činu považována toliko za určitou modifikaci výslechu, nebo ještě častěji za modifikaci ohledání místa činu. Původ takovéto klasifikace najdeme ve skutečnosti, že k rekonstrukcím tehdejší vyšetřovatelé přistupovali právě v rámci a mezích těchto vyšetřovacích úkonů a rekonstrukce tyto úkony provázela.²

Josef Šejnoha ve své studii *Systém vědeckého poznání člověka a kriminalistického vzdělání* dává rekonstrukci do spojitosti s místem činu, jeho ohledáním a zajištěním stop a svědků. Oproti němu Karel Tomek zmiňuje rekonstrukci v souvislosti s vysvětlováním zásad výslechu svědka ve svém článku o dopravních nehodách v časopise *Bezpečnostní služba*, č. 9/1939: „*Pozorovací schopnosti svědků jejich chápavost, jejich vztah k řidiči atd. jsou určitými faktory pro hodnotu výpovědi. Zdánlivé rozpory ve svědeckých výpovědích mohou být rozpoznány, uváží-li se, že každý svědek pozoroval dění z jiného místa, jiné vzdálenosti a v jinou dobu (v sec). (...) Toto určité dělení se nedá nikdy opakovat, nanejvýše se dá nedostatečně rekonstruovat pomocnými prostředky (...).*“³

V padesátých letech dvacátého století k nám prostřednictvím sovětské kriminalistické literatury pronikly nové názory jak na kriminalistickou rekonstrukci, tak i na vyšetřovací experiment. Po druhé světové válce totiž existovaly dva názorové směry, které se kriminalistické rekonstrukce týkaly. První směr ji odmítal a neuznával ji jako samostatnou kriminalistickou metodu a razil názor, že nelze ztotožňovat věci, děje a jevy v přírodě

¹ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu: kriminalistická studie*. Praha: Kriminalistická knihovna, 1972, s. 14-21.

² Tamtéž, s. 26.

³ Tamtéž, s. 14-21.

a ve společnosti s jejich uměle zrekonstruovanými kopiemi. Zastánci, mezi které patřil např. R. S. Bělkin, totiž tvrdili, že rekonstruovat určitý děj či událost v první řadě vůbec není možné, protože rekonstruovaný děj či událost budou vždy jiné a odlišné od původního děje či události, které mají být předobrazem rekonstrukce. Oproti tomu druhý směr, jehož významným představitelem byl zejména H. Beck, zastával názor, že rekonstrukce je samostatný vyšetřovací úkon. Tento směr však ve většině případů zahrnoval do rekonstrukce v různých obměnách a v různém rozsahu i vyšetřovací pokus.⁴

S výše uvedenými názory se ve své kriminalistické studii z roku 1972 s názvem *Rekonstrukce trestného činu* vypořádává Miroslav Vychodil.⁵ Tuto problematiku nejprve podrobuje jejímu důkladnému popisu a rozboru, aby tento dále opatřil odbornými komentáři. Autor svůj názor potvrzuje v jednom ze svých pozdějších děl, které napsal spolu s Vladimírem Preradem, a to ve studii nazvané *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*, která vyšla v roce 1990.⁶

Výše uvedené názory sjednotil zákonodárce až novelou č. 265/2001 Sb. Tato zavedla pět zvláštních způsobů dokazování, resp. samostatných důkazních prostředků; jedná se o konfrontaci, rekognici, vyšetřovací pokus, rekonstrukci a prověrku na místě. A právě od této novely, která navazuje na požadavky praxe, jsou tyto metody považovány za samostatné důkazní prostředky a nejsou již nepřesně řazeny k výsledku obviněného či ohledání.⁷

Je to právě Miroslav Vychodil, koho považuji za stěžejní osobu kriminalistické vědy právě ve vztahu k rekonstrukci, potažmo rekonstrukci trestného činu. Jeho rozsáhlá vědecká práce, a troufám si říci, že nejrozsáhlejší na našem území ve vztahu k rekonstrukcím, položila základ, z něž je při posuzování a zkoumání rekonstrukcí a rekonstrukcí trestných činů možné dodnes čerpat, když jeho práce dosud z mého pohledu nebyla nikým dalším překonána.

⁴ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu: kriminalistická studie*. Praha: Kriminalistická knihovna, 1972, s. 14-21.

⁵ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu: kriminalistická studie*. Praha: Kriminalistická knihovna, 1972.

⁶ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990.

⁷ FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=102>, [cit. 25. 2. 2021].

2. Současná tuzemská právní úprava

Podle Chmelíkovy knihy *Rukověť kriminalistiky*⁸ je rekonstrukce vnímána ze dvou pohledů, a to na jedné straně jako důkazní prostředek zakotvený v trestním řádu a na straně druhé jako metoda kriminalistiky či metoda kriminalisticko-praktické činnosti. Vztah mezi rekonstrukcí v trestněprávním smyslu a rekonstrukcí v kriminalistickém smyslu spočívá v tom, že se jedná o dva instituty, které nelze zcela oddělit. Rekonstrukce v trestněprávním smyslu, která je upravena trestním řádem, a je považována za důkazní prostředek, totiž využívá kriminalistickou rekonstrukci jako model poznání.⁹

Jak jsem již zmiňovala výše, novelou č. 265/2001 Sb. byly do trestního řádu přidány tzv. zvláštní způsoby dokazování;¹⁰ tyto nalezneme v části páté, oddíle třetím trestního řádu. Judikaturou byla rekonstrukce dříve mylně považována na za zvláštní formu ohledání, praxe jí však považovala za vyšetřovací pokus *sui generis*, který spočíval v obnovení skutkového děje přesně ve smyslu výpovědi (doznání) obviněného. Do 50. let dvacátého století byly tyto úkony pokládány za totožné.¹¹ Nejvyšší soud Československé socialistické republiky judikoval: „*I rekonstrukce činu jakožto druh ohledání může být důkazem v trestním řízení (§ 89 odst. 2). Při provádění tohoto důkazu však nesmí být obviněný orgány činnými v trestním řízení usměrňován ohledně jeho počínání při činu, které během rekonstrukce znázorňuje nebo líčí.*“¹²

Od nabytí účinnosti novely č. 265/2001 Sb., tedy od 1. 1. 2002, nalezneme v ust. § 104d trestního řádu úpravu rekonstrukce. Z textu trestního řádu se dočteme, že se nejedná o jakoukoli rekonstrukci, ale právě rekonstrukci trestného činu, zákonodárce ji v trestním řádu však nazval nepřesně jen „Rekonstrukce“. Tento úkon se koná, má-li být obnovena situace a okolnosti, za kterých byl trestný čin spáchán nebo které k takovému spáchanému trestnému činu mají podstatný vztah, prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka nebo jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k obnovení věci.

Pozornost věnujme zejména poslední větě souvětí, jelikož právě do ní zákonodárce vložil subsidiaritu rekonstrukce. Púry¹³ v komentáři k trestnímu řádu píše: „*Rekonstrukce tedy nebude namíště zejména tam, kde lze jejího účelu (prověření výpovědi) a dostatečného*

⁸ CHMELÍK, J. a kol.; *Rukověť kriminalistiky*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 80-86898-0.

⁹ Tamtéž, s. 142.

¹⁰ JELÍNEK, J.; *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.3.2018*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Student (Leges), ISBN 978-80-7502-278-3, s. 424.

¹¹ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 50-53.

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 25.06.1968, sp.zn. 11 Tz 29/68 (č. 49/1968 Sb. rozh. tr).

¹³ PÚRY, F. § 104d [Rekonstrukce]. In: ŠÁMAL, P., GRÍVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 1559.

objasnění věci v rozsahu potřebném k rozhodnutí (§ 2 odst. 5) dosáhnout opětovným výsledkem některých osob (podezřelého, obviněného, svědka, znalce), včetně jejich konfrontace nebo rekognice, pokud to přichází v úvahu, dále podáním či doplněním znaleckého posudku, provedením prověrky na místě, ohledáním místa činu a jeho zdokumentováním (protokolem, plánkem, fotodokumentací, audiovizuálním záznamem) apod.“

Druhý odstavec výše citovaného ust. § 104d trestního řádu stanoví, že na rekonstrukci (a postup při ní) se přiměřeně užijí ustanovení o vyšetřovacím pokusu. Konkrétní postup při provádění rekonstrukce se jinak dle Šámalova komentáře¹⁴ neliší od postupu při provádění vyšetřovacího pokusu (až na rozdílné povahy obou úkonů). Při provádění rekonstrukce je proto na místě dodržovat pravidla pro postup při vyšetřovacím pokusu, zakotvená v ust. § 104c odst. 1 až 4 trestního řádu.¹⁵ Dle výše zmiňovaného komentáře k trestnímu řádu¹⁶ se z toho důvodu užijí i při provádění rekonstrukce tyto zásady:

- a) k provedení rekonstrukce se nepřistoupí nejen tehdy, lze-li jejího účelu dosáhnout jinak (to vyplývá již z ust. § 104d odst. 1 trestního řádu, ale též za situace, jestliže je to vzhledem k okolnostem případu nebo osobě podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka nevhodné (ust. § 104c odst. 2 trestního řádu),
- b) k rekonstrukci, která se provádí v přípravném řízení, musí být přibrána alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna, ledaže by nemožnost zajistit její přítomnost při rekonstrukci zmařila její provedení (ust. § 104c odst. 3 věta první trestního řádu),
- c) je-li to potřebné vzhledem k povaze věci a ke skutečnostem, které dosud v trestním řízení vyšly najevo, přibere se k rekonstrukci znalec, popřípadě podezřelý, obviněný a svědek; jejich účast při rekonstrukci se řídí ustanoveními, která platí pro jejich výsledcích (ust. § 104c odst. 3 věta druhá a třetí trestního řádu),
- d) zúčastní-li se rekonstrukce osoba mladší než osmnáct let, užije se přiměřeně i ust. § 102 trestního řádu (ust. § 104c odst. 3 věta čtvrtá trestního řádu),
- e) k úkonům, které souvisejí s rekonstrukcí, nesmí být podezřelý, obviněný, poškozený nebo svědek, který má právo odepřít výpověď, žádným způsobem donucován (ust. § 104c odst. 4 trestního řádu).

¹⁴ PÚRY, F., § 104d [Rekonstrukce]. In: ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 1559.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž.

Požadavek na přiměřené použití těchto ustanovení spočívá v tom, že uvedená pravidla budou dodržena prakticky beze změn, jako by jich bylo užito při provádění vyšetřovacího pokusu, ledaže odlišná povaha rekonstrukce nebude výjimečně vyžadovat postup odchylný od těchto pravidel.¹⁷

S touto úpravou nesouhlasí Konrád a ve svém článku s názvem *K trestněprávní úpravě některých kriminalistických metod*¹⁸ vysvětluje své důvody. Dle jeho názoru současná právní úprava rekonstrukce trestného činu není v souladu se současnými poznatky kriminalistické vědy a praxe. Konrád je toho názoru, že přílišné zdůraznění úlohy spočívající, v pouhém prověření výpovědi obviněného, spoluobviněného, podezřelého, poškozeného nebo svědka, omezuje možnosti rekonstrukce trestného činu. Tato omezení spočívají v tom, že rekonstrukce trestného činu je omezena toliko k plnění funkcí prostředku prověrky jednotlivých důkazů nebo celého komplexu důkazů, dále prostředku zjištění nových důkazů a do třetice prostředku názornosti k exaktnímu pochopení průběhu události a vzniku některých stop a jiných soudních důkazů.¹⁹ Z toho důvodu navrhuje Konrád přeformulování textu právní normy tak, aby při rekonstrukci nedocházelo k pouhému prověření výpovědi. Podněcuje za prvé k vypuštění ustanovení o prověřování výpovědi a za druhé k vypuštění ustanovení o subsidiaritě celého úkonu.²⁰

Dle mého názoru je takovéto doporučení rozhodně na místě a považuji za vhodné, aby rekonstrukce trestného činu našla v praxi širšího uplatnění, jelikož potenciál jejího přínosu dle mého není plně vyčerpán. O důvodech, které mne jako autorku této práce k takovému závěru vedou, budiž pojednáno v dalších částech této práce.

Dále nutno uvést, že právní úprava rekonstrukce nezakotvuje žádné omezení provádět tento úkon v přípravném řízení, jediným omezením je výše zmiňovaná subsidiarita. Rekonstrukci je tak možné provádět ve kterémkoliv stadiu trestního řízení, v odůvodněných případech je tak na místě provádět rekonstrukci již v přípravném řízení.²¹

¹⁷ PÚRY, F. § 104d [Rekonstrukce]. In: ŠÁMAL, P., GRIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M. ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAIN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 1559.

¹⁸ KONRÁD, Z.; *K trestněprávní úpravě některých kriminalistických metod*. *Kriminalistika*. 4/2015, ISSN 1210-9150.

¹⁹ KONRÁD, Z.; *K trestněprávní úpravě některých kriminalistických metod*. *Kriminalistika*. 4/2015, s. 271. ISSN 1210-9150.

²⁰ Tamtéž.

²¹ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 363.

2.1 Srovnání se zahraniční právní úpravou

Jak jsem již zmínila v úvodu této práce, její součástí je i srovnání české právní úpravy rekonstrukce trestných činů se zahraničními. Cílem této kapitoly je tedy poukázat na úpravu úkonu rekonstrukce trestných činů ve Spolkové republice Německo a Rakouské republice.

2.1.1 Spolková republika Německo

Německá úprava trestního práva je do jisté míry obdobná té naší, o čemž jsem se mohla přesvědčit na německé univerzitě Universität Hamburg, kde jsem studovala jeden semestr v rámci programu Erasmus+. Při mém studiu jsem zde absolvovala předmět *Einführung in das Strafrech und Strafprozessrecht* (Úvod do trestního práva a trestního procesu), z čehož tento závěr vyvozují.

Německé trestní právo, stejně jako české, stojí na stejných základních právních principech, např. *nulla poena sine lege praevia/skripta/certa/stricta*. Při porovnání obou právních řádů však nalezneme i rozdíly, přičemž jedním z nich je právě úprava rekonstrukce trestného činu.

V StPo D nalezneme taxativní výčet důkazů, které jsou pro trestní řízení přípustné. Jedná se o výslech svědka, důkaz znaleckým posudkem, listinné důkazy, vizuální důkazy a výslech obviněného.²²

Rekonstrukce trestného činu není v StPo D výslovně upravena, právní teorie ji řadí k vizuálním důkazům a je využívána jako kriminalistická metoda. Užití vizuálních důkazů je na uvážení soudu a je přípustné v jakékoli fázi trestního řízení, které je v Německu vedeno.²³

Vizuální důkaz spočívá v tom, že soudce nebo jím pověřená třetí osoba získá určitou představu o dokazované skutečnosti prostřednictvím svého přímého smyslového vnímání; dokazováno takto může být např. určení umístění objektů při spáchání trestného činu, což je obdobou tuzemské rekonstrukce místa činu. Vizuálními důkazy mohou být lidé a objekty, které jsou součástí objektivní reality, a jako objekty vzhledu poskytují přímý důkaz o jejich povaze a vlastnostech, dále fotografie, filmové a zvukové záznamy poskytující přímý důkaz o jejich obsahu, protože jsou objektivním obrazem reality.²⁴

²² CLAGES, H.; Beweislehre, Beweisführung, https://shop.boorberg.de/rbv-content/Leseprobe/ACKERMANN_Kriminalistik_LPB.pdf, [cit. 9. 3. 2021].

²³ BERNARD, H., REINBACHER, T.; Beweismittel – Überblick, <https://www.jura.uni-wuerzburg.de/fileadmin/02150500/2020/36-beweismittel-2.pdf>, [cit. 9. 3. 2021].

²⁴ Kriminalwissenschaft; Lehrmaterial zur Kriminalistik I, <http://www.gletschertraum.de/Kriminalistik1/DerAugenscheinsbeweis.html>, [cit. 9. 3. 2021].

2.1.2 Rakouská republika

V StPo Ö nalezneme úpravu rekonstrukce trestného činu neboli *Tatrekonstrukcion* v §§ 149 a 150 StPo Ö²⁵. Stejně jako v StPo D je tento úkon řazen k vizuálním důkazům, rozdíl však (oproti německé úpravě) spočívá ve výslovné zákonné úpravě. Rakouská úprava tohoto úkonu je naší úpravě (např. oproti té německé) mnohem bližší, ovšem i zde nalezneme určité rozdíly.

První shodný prvek je důvod, pro který je rekonstrukce trestného činu prováděna. V ust. § 149 (1) StPo Ö stojí, že rekonstrukce trestného činu se provádí k prověření již podané výpovědi. Markantním rozdílem oproti naší úpravě je fakt, že kriminální policie nemusí tento úkon vždy vést. V případě, kdy úkon není veden kriminální policií je však nutné jí alespoň informovat o termínu a místě konání. Oproti tomu subjekt, který nesmí na rakouské rekonstrukci trestného činu chybět je státní zástupce. Je to jen a pouze on kdo může navrhnout provedení úkonu.

Další rozdíl, který bych ráda uvedla, je uzákoněný průběh rekonstrukce v ust. § 150 (2) StPo Ö. Ten zní²⁶: „*Obviněného lze z účasti dočasně vyloučit, pokud by jeho přítomnost mohla ohrozit účel řízení nebo pokud to vyžadují zvláštní zájmy. Poškozenému je dočasně odepřena účast, pokud existuje obava, že by jeho přítomnost mohla ovlivnit obviněného nebo svědka při dobrovolném a hodnověrném svědectví. V těchto případech však musí být po úkonu neprodleně zaslána kopie protokolu z rekonstrukce všem zúčastněným stranám.*“ Tuto úpravu rozhodně považuji za výhodu oproti tuzemské. Úprava pravidel přímo na úrovni zákona do značné míry snižuje riziko pochybení při samotném úkonu.

²⁵ <https://www.jusline.at/gesetz/stpo>, [cit. 10. 3. 2021].

²⁶ <https://www.jusline.at/gesetz/stpo/paragraf/149>, [cit. 10. 3. 2021].

3. Kriminalistická rekonstrukce

3.1 Pojem kriminalistická rekonstrukce, její podstata a význam

Pojem rekonstrukce je obecně vnímán jako znovuvytvoření nebo obnovení hmotného objektu či dynamických hmotných komponentů objektivní reality, za které považujeme zejména situační podmínky, jevy a děje. Představuje jeden z významných prostředků používaných k dosažení kýženého cíle v různých oblastech lidské činnosti.²⁷

Nejčastěji se s tímto pojmem setkáme v přírodovědeckých či technických odvětvích, nicméně pole jejího využití je samozřejmě daleko širší. Jak plyne ze samotného významu pojmu níže, jedná se zpravidla o fyzické obnovení hmotného objektu, který působením různých vnějších vlivů a podmínek ztratil postupně svůj tvar či svou formu, pokud jde o technické pojetí pojmu. V tomto pojetí byl termín rekonstrukce následně přenesen do oblasti kriminalistiky.²⁸

Termín rekonstrukce vychází z latiny. Jde o složené sloveso rekonstruo, -ere, skládající se z předpony re- znovu, opět, a základního slovesa construo, -struxi, -structum, což znamená sestrojít, zřídit, postavit. To společně znamená znovu sestrojít, znovu postavit, v přeneseném slova smyslu pak znovu obnovit nebo uvést do původního stavu. Rekonstrukci je třeba odlišit od restaurování objektů, které pouze změnilly svůj původní vzhled v rámci své fyzické podstaty. Restaurování se děje s cílem obnovení původního vzhledu takovýchto objektů, aniž by se předpokládalo jejich další zkoumání.²⁹

V procesu poznání představuje rekonstrukce jednu z forem obecnějších metod poznání – metodu modelování, jejíž podstatu shledáváme ve vytváření analogických objektů, tedy modelů, za účelem zkoumání originálů (jejich předloh). Z těchto poznatků pak lze dovodit, že kriminalistická rekonstrukce je metoda kriminalistické praxe, která spočívá v obnovení kriminalisticky relevantních hmotných objektů, situací a skutkových okolností nebo jejich podstatných vlastností, a to na základě údajů a faktů, které kriminalista shromáždí v procesu vyšetřování s cílem jejich bezprostředního zkoumání.³⁰

Rekonstruovaný objekt svými významnými vlastnostmi odpovídá originálu, proto je možné ho v procesu poznání využít ke zkoumání jako náhradu originálu, který zanikl a jehož znaky byly podchyceny v jeho dokumentačním obraze nebo v jiných shromážděných

²⁷ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 116.

²⁸ NĚMEC, M.; *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 308.

²⁹ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 116.

³⁰ PORADA, V. a kol.; *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-038-3, s. 283.

materiálech. Analogie mezi originálem a modelem nám pak umožňuje předpokládat, že informace, které získáme zkoumáním modelu analogicky odpovídají objektivní realitě.³¹

Z výše uvedeného lze dovodit, že základem kriminalistické rekonstrukce je modelování, jež patří mezi obecnou poznávací metodu. Jde především o zkoumání reálných objektů pomocí jiných (nejčastěji uměle vytvořených), objektů (modelů), které se s těmi původními objekty shodují v určitých stěžejních vlastnostech. Hovoříme tedy o nepřímém postupu řešení problému. O přímý postup by šlo v případě, kdy by se nevyužíval model jako objekt, ale problém by byl řešen přímo na objektu, na němž se vyskytuje, tedy tzv. metoda *pokus-omyl*.³²

Modely můžeme dle Němce³³ dělit na materiální (tedy fyzických) a nemateriální, tj. myšlenkové, ideální, gnozeologické. Do skupiny materiálních modelů řadíme modely objektů (např. rekonstrukce obličeje podle tvaru lebky), situací (např. rekonstrukce místa činu podle protokolu o ohledání místa činu a k němu patřící dokumentace) a procesů (např. obviněný demonstruje činnost v průběhu prověrky výpovědi na místě). Do druhé skupiny modelů (nemateriálních) označených také jako modely myšlenkové, ideální, gnozeologické, řadíme ty, které buď předcházejí jako myšlenková rekonstrukce materiálnímu modelu, anebo ty, které vznikají jako výsledek dekodování situace prostřednictvím určitého dorozumivacího znaku.³⁴

Právě materiální (fyzické) modely se nejčastěji užívají při vyšetřování trestných činů, pokud je zapotřebí přímo v naturální podobě reprodukce nějakého objektu nebo jevu, které mají vztah k dané věci.³⁵ V případě rekonstrukce trestného činu musí vlastním provedení tohoto vyšetřovacího úkonu předcházet právě ideální (myšlenkový) model. Tento postup umožňuje utvoření představy o okolnostech rekonstrukce, o jejím samotném průběhu, a dále o jednání a chování jednotlivých účastníků. V neposlední řadě pomáhá předvídat různé situace, včas promyslet různé možnosti vývoje pro provádění rekonstrukce a předem také promyslet, jak je třeba na tento vývoj různých možných vlivů reagovat. Jedná se o nezbytný předpoklad správnosti provedení vyšetřovacího úkonu, jelikož právě ideální model umožňuje kriminalistovi stanovení cíle, kterého je nutné dosáhnout a který je úkonem sledován.

Vychodil uvádí³⁶, že druh modelu a shodnost znaků, které má model mít v porovnání s předpokládaným originálem, určuje vyšetřovatel podle konkrétních cílů vyšetřování určité

³¹ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 117.

³² NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 308-310.

³³ Tamtéž, s. 310.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ VYCHODIL, M.; *Využití modelů při vyšetřování*. Praha: Knihnice vojenské prokuratury, 1984, s. 5.

³⁶ Tamtéž.

kategorie trestné činnosti, příp. přímo konkrétního deliktu, podle povahy zkoumané a vyšetřované události, podmínek, za nichž má proběhnout vyšetřovací úkon atd. Materiálních modelů lze tímto způsobem samozřejmě použít v nejrozmanitějších případech ke zjištění a dokazování jednotlivých skutkových i jiných okolností trestného činu, nicméně pouze za předpokladu a v rozsahu, ve kterém je možné skutečně zaručit, že bude dosaženo určitého stupně ekvivalence (tedy rovnosti) mezi zrekonstruovaným modelem a originálem, který byl předlohou.

Dále uvádí, že charakteristickou zvláštností materiálních (fyzických) modelů je jejich názornost. Tato vlastnost přispívá k hlubšímu formátování smyslových obrazců ve vědomí vyšetřovatele a umožňuje mu vytvářet si určitou představu o zkoumaných jevech a předmětech, vyložit si abstraktní cestou jejich korelativní účinky k jiným jevům a předmětům, příp. celé vyšetřované a dokazované události, a takto poznávat celou objektivní pravdu ve věci.³⁷ Lze proto uzavřít, že čím je fyzický model názornější, tím dává kriminalistovi lepší představu o tom, co a jak se skutečně stalo.

V průběhu vyšetřování, zda došlo ke spáchání trestného činu, či nikoli, však fyzickému modelu předchází i podle Vychodila modelování myšlenkové ve svých rozličných formách, způsobech a postupech. Toto myšlenkové modelování doprovází vyšetřovatele po celý proces vyšetřování a podle Vychodila se jedná o tzv. myšlenkovou rekonstrukci.³⁸ Ta spočívá v tom, že vyšetřovatel se v průběhu vyšetřování snaží myšlenkovým spojením jednotlivých dat vytvořit konkrétní představu o tom, co se má vůbec vyšetřovat, a jak postupovat.³⁹

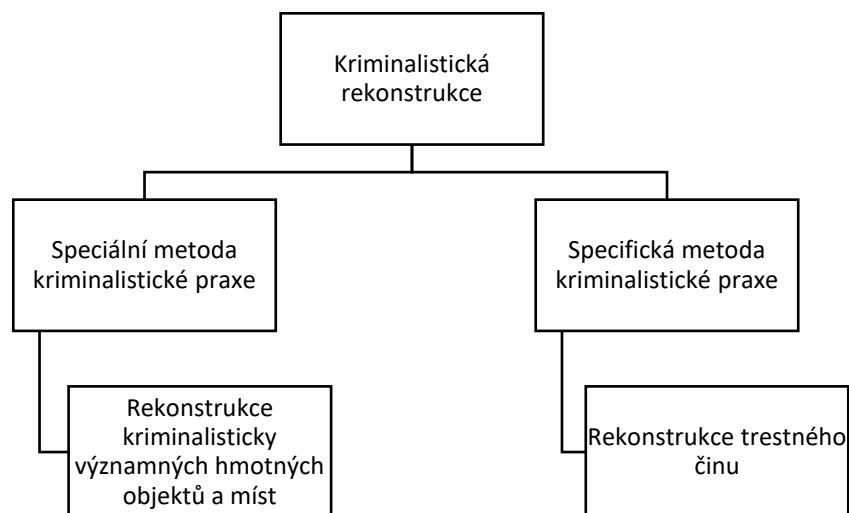
Kriminalistickou rekonstrukci v širším slova smyslu můžeme rozlišit dvěma metodami, které užívá, a to na metodu speciální a metodu specifickou. Speciální metoda kriminalistické praxe je využívána jako předpoklad objektivní aplikace nebo součást specifických metod kriminalistické praxe (např. expertizy, vyšetřovacího pokusu, rekognice atd.). Oproti tomu specifická metoda kriminalistické rekonstrukce se využívá ve formě samostatného vyšetřovacího úkonu, tedy rekonstrukce trestného činu, který zákonodárce v trestním řádu nazývá pouze rekonstrukce.⁴⁰

³⁷ VYCHODIL, M.; *Využití modelů při vyšetřování*. Praha: Knihnice vojenské prokuratury, 1984, s. 5.

³⁸ Tamtéž, s. 54.

³⁹ Tamtéž, s. 55.

⁴⁰ PORADA, V. a kol.; *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-038-3, s. 283.

3.2 Využití kriminalistické rekonstrukce

Využití kriminalistické rekonstrukce v kriminalistické praktické činnosti, hlavně tedy v policejní praxi, nalezneme ve třech různých podobách. V první podobě se jedná o samostatný vyšetřovací úkon, toto je případ rekonstrukce trestného činu, popř. rekonstrukce místa činu. S touto formou rekonstrukce se setkáváme u vyšetřování nejzávažnějších trestných činů a je samostatně upravena v ust. § 104d trestního řádu. Dalším případem je situace, kdy se kriminalistická rekonstrukce využívá jako součást jiných metod kriminalistické praktické činnosti, a to zejména prověrky výpovědi na místě, expertizy, rekognice apod. A konečně, v poslední podobě nalezneme kriminalistickou rekonstrukci jako taktický prostředek pro provádění operativně pátracích úkonů a opatření.⁴¹

Kriminalistická rekonstrukce může být dle Tiplici⁴² využívána zejména jako důkazní prostředek, prostředek prověrky, předpoklad aplikace jiných metod kriminalistické praktické činnosti, pátrací pomůcka, ale i jako prostředek ilustrace a v neposlední řadě také jako předpoklad znalecké činnosti.⁴³

3.3 Druhy kriminalistické rekonstrukce

Kriminalistickou rekonstrukci můžeme klasifikovat podle dvou kritérií. Prvním kritériem je charakter účasti osob, kterým jsou známy kriminalisticky významné znaky rekonstruovaného originálu. Tím druhým kritériem potom je charakter rekonstruovaných objektů. Při posuzování v rámci konkrétních kritérií pak můžeme problematiku dále dělit na jednotlivé druhy.

⁴¹ TIPLICA, M.; *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 113.

⁴² Tamtéž, s. 113-115.

⁴³ Tamtéž.

3.3.1 Účast osob na kriminalistické rekonstrukci

Podle charakteru účasti osob a jejich pomoci je možné kriminalistickou rekonstrukci dělit do dvou kategorií:

- a) Kriminalistická rekonstrukce, která je prováděná s aktivní účastí osob; těmto osobám jsou známy kriminalisticky významné znaky rekonstruovaného originálu. Takováto rekonstrukce je prováděna při jejich přímé účasti, koná se např. podle jejich výpovědi, či podle jiných shromážděných materiálů. Takovými osobami mohou být jak obvinění, tak i očití svědci.⁴⁴
- b) Kriminalistická rekonstrukce, která se koná bez aktivní účasti a pomoci osob, kterým jsou známy kriminalisticky významné znaky rekonstruovaného originálu;⁴⁵ tato je prováděna na základě souhrnu všech dosavadních zjištění, a to za základě dříve učiněných výpovědí nebo jiné zjištěné skutečnosti, popř. kombinace těchto poznatků.⁴⁶

Vychodil a Prerad ve svém díle *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*⁴⁷ popisují empirický výzkum, který provedli, při němž zkoumali celkem 83 rekonstrukcí trestného činu. Z tohoto počtu se rekonstrukce trestného činu konala v 53 případech (tj. 63,8 %) s obviněným, v 17 případech (20,6 %) podle výpovědi poškozeného, v 10 případech (12,00 %) podle výpovědi jiného očitého svědka a ve 3 případech (3,7 %) šlo o důkazní shrnutí.⁴⁸ Z tohoto výzkumu jasně vyplývá převažující provádění rekonstrukce s aktivní účastí osob.

Samotná rekonstrukce trestného činu následuje většinou po rekonstrukci místa činu. Úkolem kriminalistů je v takovém případě modelovat způsob spáchání činu jako celku nebo jeho jednotlivých částí. Cílem tohoto úkonu je prověření faktů, jenž mohou být známy pouze osobám zúčastněným, proto se tento typ rekonstrukce provádí ve většině případů s aktivní účastí osob.⁴⁹

⁴⁴ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 118.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ HANYKOVÁ, J., In: MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0423-5, s. 181.

⁴⁷ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990.

⁴⁸ Tamtéž, s. 59.

⁴⁹ MUSIL, J.; *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0423-5, s. 58.

3.3.2 Druhy rekonstruovaných objektů

Nejvýznamnějším klasifikačním kritériem je však dle odborné literatury⁵⁰ dělení kriminalistické rekonstrukce podle charakteru rekonstruovaného objektu. Podle Tiplici⁵¹ se kriminalistická praxe ustálila na těchto nejvýznamnějších objektech rekonstrukce: situace místa činu, skutkové okolnosti (dynamický děj) činu, předměty (věcné a listinné důkazy apod.), které mají vztah k události a vnější podoba člověka podle zachovaného skeletu či jiných znaků.⁵²

Podle charakteru rekonstruovaných objektů je tak možné kriminalistické rekonstrukce dělit do následujících kategorií:

- a) rekonstrukce kriminalisticky významných míst,
- b) rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů,
- c) rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka a
- d) rekonstrukce kriminalisticky významných jednání a událostí.

3.3.3 Rekonstrukce kriminalisticky významných míst

V průběhu odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti mohou být zdrojem kriminalisticky relevantních informací různá místa, která mají určitý vztah k poznávaným skutečnostem.⁵³

V první řadě se jedná o rekonstrukci místa činu. Tato spočívá v rekonstrukci určité části materiálního prostředí. Zde se stala určitá událost, ve které je spatřován trestný čin.⁵⁴ Tento druh kriminalistické rekonstrukce se provádí převážně jako součást jiných metod kriminalistické praxe (např. vyšetřovacího pokusu nebo rekonstrukce trestného činu). Obvykle bývá předpokladem k jejich úspěšnému provedení, pokud původní místo činu zaniklo nebo se v něm odehrály významné změny, a tedy na něm již není možné tyto metody uplatnit tak, aby byl jejich výsledek z kriminalistického hlediska dostatečně relevantní. V případě, že dochází k tomuto typu rekonstrukce, jde o rekonstruování počáteční nebo konečné struktury předmětného místa činu. Podle Porady: „*Rekonstruované místo umožňuje nejen studovat situaci místa, v níž původně pachatel měl započít své jednání, nebo situaci po ukončení jednání pachatele, ale i modelovat na tomto místě kriminalisticky významné děje a studovat konečnou strukturu místa činu.*“⁵⁵

⁵⁰ Např. TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 115.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 115.

⁵³ NĚMEC, M.; *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 311.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ PORADA, V. a kol.; *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-038-3, s. 284.

V druhé řadě dochází i k rekonstrukci míst, která nejsou přímo místem činu, ale jsou z nějakého důvodu významné pro posouzení daných reálií z kriminalistického hlediska. I zde může docházet k obnovení jak počáteční, tak i konečné struktury daného místa. Rekonstrukce kriminalisticky významných míst umožňuje obnovit materiální situaci a situační podmínky tak, aby bylo dosaženo stavu co nejvíce podobnému tomu, který byl před vznikem kriminalisticky relevantní události, případně tomu, v jakém stavu je zanechal pachatel.

Správné provedení rekonstrukce umožňuje kriminalistům opakovaně studovat pachatelovo jednání v konkrétně určené situaci obnoveného místa události. Obnovený model místa se tak stává zdrojem důležitých informací v procesu kriminalistického objasňování události.⁵⁶

3.3.3.1 Rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů

V kriminalistické praxi často dochází k potřebě rekonstruovat předměty, které mají určitý kriminalistický význam pro odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti. Často se jedná o předměty různého druhu a povahy, jako např. předměty osobní povahy se vztahem k oběti, listiny a jiné dokumenty, které byly různě poškozeny, pozměněny nebo zničeny. V případě tohoto typu rekonstrukce se často jedná o využití rekonstrukce jako předpokladu následného využití dalších kriminalistických metod, zejména v rámci znaleckého zkoumání.

Rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů jsou prováděny zejména soudními znalci, jedná se typicky např. o zjišťování obsahu listiny. Rekonstrukce těchto předmětů může spočívat jak v obnovení jejich vnějšího vzhledu, tak i v obnovení některých funkčních vlastností, např. podle částí předmětu, jeho zbytků, úlomků apod.⁵⁷

3.3.3.2 Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka

Různé znaky osoby člověka mohou mít odlišný kriminalistický význam. Rozlišujeme proto rekonstrukci vnější podoby člověka na jedné straně a rekonstrukci jiných znaků člověka na straně druhé.

Rekonstrukci vnější podoby člověka lze využít k identifikačním a pátracím účelům, a to především podle popisu daného člověka a za využití technických prostředků. Tiplica⁵⁸ uvádí jako příklad technických prostředků jmenovitě metodu sestavení portréту osoby za pomoci Identi-kitu, přístroj Mimic, počítačový systém PORIDOS, a dále také přímo ruční kreslení

⁵⁶ ŠIMOVČEK, I.; *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-343-8, s. 291.

⁵⁷ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 117.

⁵⁸ Tamtéž.

portrétu.⁵⁹ Nejedná se pouze o rekonstrukci tváře, ale i o další charakteristické znaky určitého člověka, například stavbu těla, výšku, hmotnost či různé tělesné anomálie atd.

Podstatou rekonstrukce lidské tváře z kosterních ostatků se zabývají Masnicová, Beňuš a Luptáková v článku *Ověření spolehlivosti metod rekonstrukce nosu z kostního podkladu*.⁶⁰ Rekonstrukce tváře je proces, při kterém se vytváří pravděpodobná podoba tváře na základě lebky či jejích částí, které jsou při rekonstrukci k dispozici; tento proces je založen na existenci vztahu mezi kostními strukturami lebky a měkkými tkáněmi tváře, které pak spolu dávají lidské tváři její výslednou podobu. Ve snaze vytvořit co nejpřesnější podobu jedince vzniklo množství metodik pro rekonstrukci tváře z lebky. Pro nejpodstatnější rys tváře, kterým je nos, existují v současnosti čtyři nejvyužívanější metody: Gerasimova, Krogmanova, Prokopcova a Ubelakerova, Georgea. Cílem výše zmiňovaného článku⁶¹ bylo ověřit metody, které byly původně vytvořené na dospělých jedincích, na dětských rentgenových snímcích a vybrat nejspolehlivější. Tou se stala metoda Georgea a dále Prokopcova a Ubelakerova.⁶²

3.3.3.3 Rekonstrukce kriminalisticky významných jednání a událostí

Do této skupiny rekonstrukcí řadíme všechny rekonstrukce dynamických situací nebo dějů. Jak jsem již uváděla výše, rekonstrukci je možno provádět za aktivní účasti osob, které se původního děje či události účastnily přímo, nebo lze rekonstrukci provést jen na základě komplexu dosud nashromážděných informací, tedy bez aktivní účasti dotčených osob. Nejčastěji jde o demonstraci určitého děje osobou, která se tohoto děje dříve účastnila nebo byla přítomna obnovované situaci. Touto rekonstrukcí se nejen obnovují, ale i prověřují fakta, která mohou být známa jen těm osobám, které se rekonstruované situace buď přímo osobně a aktivně účastnily, nebo ji pasivně pozorovaly.

I v této kategorii mají rekonstruovaná jednání a události různý charakter, proto rozlišujeme na jedné straně rekonstrukci jednání a událostí, které nejsou trestným činem, a na straně druhé přímo rekonstrukci samotného trestného činu. Tyto rekonstrukce se provádějí na místě dané události nebo díky pokroku digitálních věd a techniky i ve virtuální realitě pomocí metody počítačové animace.⁶³ V případě, kdy nelze provést rekonstrukci *in natura* přímo na místě obnovované události (dům je zbourán, v krajině proběhly rozsáhle stavební práce aj.), je

⁵⁹ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 117.

⁶⁰ MASNICOVÁ, S., BEŇUŠ, R., LUPTÁKOVÁ, L.: *Overenie spoľahlivosti metód rekonštrukcie nosa z kostného podkladu*. Kriminalistika. 2005, 38(2), s. 159-165. ISSN 1210-9150.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Tamtéž.

⁶³ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 121.

možné provést rekonstrukci podle modelu. Takováto rekonstrukce spočívá nejprve v pečlivé přípravě modelů, např. místností, ve kterých se pohyboval pachatel, nebo krajiny, ve kterých je pak událost rekonstruována. Takto vytvořený model však musí být před samotným začátkem rekonstrukce výslovně prohlášen všemi zúčastněnými stranami za autentický s místem, kde k činu ve skutečnosti došlo, tedy s předlohou posuzovaného modelu.⁶⁴

V případě rekonstrukce událostí a jednání, které nejsou trestným činem, jde v podstatě o obnovení významných částí těchto jednání nebo událostí, které nelze hodnotit jako trestné činy, ale mohou mít (a často mají) kriminalistický význam pro vyšetřování trestněprávně relevantní události. Jedná se například o proces zjišťování nebo potvrzování alibi, zjišťování a zkoumání mechanismu sebevraždy či dále např. vyšetřování provozních poruch a havárií.⁶⁵

3.4 Rekonstrukce trestného činu prováděná pomocí PC systémů

V již výše citovaném článku *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce*⁶⁶ seznamují autoři čtenáře s možností provedení rekonstrukce (ať již situace, dynamického děje, osob, předmětů apod.) pomocí výkonných počítačových systémů.

Tato metoda, která využívá hlavně trojrozměrné modely kriminalistické dokumentace, je však závislá na personální a technické vybavenosti kriminalistických laboratoří a také na ochotě soudů akceptovat tyto novoty při hlavním líčení.

Jak však autoři správně dále poznamenávají – naprogramovat je možné (obrazně řečeno) vše, tedy i lež. Z tohoto důvodu je třeba rozlišovat, kdo (tedy které pracoviště) takový důkaz poskytuje. Rozdíl samozřejmě bude v tom, zda se bude jednat o renomovanou a akreditovanou státní kriminalistickou laboratoř, nebo neznámé komerční studio, opírající se o pochybné doporučení.⁶⁷

3.5 Srovnání jednotlivých kriminalistických úkonů

Nejčastější chybou, které se podle Vychodila⁶⁸ kriminalisté dopouští, je záměna rekonstrukce za jiné úkony, nicméně sám připouští, že podobnost rekonstrukce s některými jinými vyšetřovacími úkony zde existuje, a proto býváme svědky nežádoucí záměny. Rekonstrukce má některé společné znaky zejména s vyšetřovacím pokusem, prověrkou výpovědi na místě a ohledáním. Zároveň se od nich však rekonstrukce odlišuje sledovaným

⁶⁴ CHMELÍK, J. a kol.; *op. cit.*, s. 144.

⁶⁵ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 116.

⁶⁶ FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=106>, [cit. 25. 2. 2021].

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Např. VYCHODIL, M. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, ISSN 1805-8280.

cílem, obsahem, strukturou a zčásti též metodikou a taktikou její realizace. Problém totiž není v pouhé změně názvů dotyčných úkonů, ale v tom, že chybné označení zpravidla zpochybní další postup spolu s věrohodností jejich výsledků a jejich důkazní síly v dalších fázích trestního řízení.⁶⁹

3.5.1 Rekonstrukce a vyšetřovací pokus

Nejčastěji dochází v kriminalistické praxi k záměně rekonstrukce za vyšetřovací pokus. Zde je důležité zdůraznit, že rekonstrukce není experimentálním modelováním několika pokusných variant zkoumané události, jejich metodickým členěním a jejich opakováním v uměle vytvořených a záměrně systematicky měněných podmínkách. Rekonstrukce totiž spočívá jak v obnovení skutkových okolností hmotného dynamického objektu, tak i v obnovení původního místa činu a jednotlivých statických hmotných objektů s cílem získat důkazní nebo alespoň taktickou informaci, přičemž všechny tyto modelované skutečnosti mají svůj reálný předobraz v objektivní realitě. Z toho důvodu rekonstrukce (v obecném smyslu) vytváří materiální dějový model skutku podle toho, kdo ho demonstruje, případně je logickým shrnutím a závěrem, který vyplývá ze shromážděných materiálů v posuzované trestní věci.⁷⁰

Oproti tomu vyšetřovací pokus je samostatným vyšetřovacím úkonem, který je založen na pokusném rekonstituování prověřovaného faktu (okolnosti trestného činu) a na pozorování jeho průběhů a výsledků v programově variovaných podmínkách za účelem objasnění možnosti jeho existence a vztahu k trestní věci. Hlavním cílem je prověření a případné dokázání vyšetřovacích verzí.⁷¹

Rozdíl je tedy v užívané metodě, jelikož rekonstrukcí se obnovuje situace, skutkové okolnosti nebo předměty ve vztahu ke spáchání trestného činu, kdežto při vyšetřovacím pokusu dochází k experimentálnímu, a často mnohonásobnému, vytváření a opakování možností a podmínek, za nichž byl či mohl být čin spáchán.⁷²

3.5.2 Rekonstrukce a prověrka výpovědi na místě

Suchánek⁷³ zdůrazňuje, že je potřeba odlišovat rekonstrukci i od prověrky výpovědi na místě, jelikož se oba úkony zásadně odlišují svou podstatou. Jádrem prověrky je totiž srovnání,

⁶⁹ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu (1. část)*. Bulletin advokacie, 1997, č. 8., s. 40. ISSN 1805-8280.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0423-5, s. 171.

⁷² FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=102>, [cit. 25. 2. 2021].

⁷³ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 116.

jelikož při hodnocení věrohodnosti výpovědi obviněného nebo svědka někdy vyvstane potřeba prověřit, zda vyslechnutá osoba informace, které uváděla ve výpovědi, opravdu zažila nebo pozorovala, nebo zda si tyto údaje vymyslela či je získala pouze z doslechu.

Při prověrce dochází k tomu, že vyslechnutá osoba dobrovolně ukazuje místa a objekty, které jsou spojeny s vyšetřováním události. Dále při ní dochází k popisování okolností, jejichž znalost je potřeba k objasnění vztahu určitých objektů k vyšetřované události na určitém místě, popřípadě je možné demonstrovat některé činnosti, které měly být dle výpovědi uskutečněny. U všech výše popsaných činností zkoumá vyšetřovatel ukázané místo a objekty, porovnává výpověď s faktickou situací místa a dokumentuje průběh a výsledky prověrky na místě.⁷⁴

Dochází tedy k prověření a ověření výpovědi určité osoby, na rozdíl od rekonstrukce, kde se obnovuje situace. Podle Konráda⁷⁵ je rozdíl spatřován v tom, že podstatou rekonstrukce trestného činu je modelování. To znamená vytvoření modelu, který je shodný v rozhodujících znacích s originálem. Právě zkoumáním tohoto modelu je možné získat nové informace o originálu, tedy o situaci, která je obnovována. Oproti tomu u prověrky výpovědi na místě hraje podle citovaného autora hlavní roli metoda srovnání, kdy dochází ke srovnání reálné objektivní situace a reálných objektů (nikoli srovnání modelu) demonstrovaných dříve vyslechnutou osobou na určitém místě s její dřívější výpovědí.

3.5.3 Rekonstrukce a ohledání místa činu

Podle Konrádovy definice⁷⁶ je ohledání metoda kriminalistické praktické činnosti, jejíž podstata spočívá v cílevědomém, přímém, bezprostředním pozorování a zkoumání kriminalisticky relevantních objektů, a to vlastními smysly orgánů činných v trestním řízení, ve vyhledávání změn, dokumentování stavu objektů a hodnocení jejich vlastních zjištění. Kriminalisté používají při ohledání zejména obecné metody poznání, jako jsou pozorování, měření a vypočítávání, popisování, srovnání, experimentování, analýzu, syntézu a modelování. Kromě obecných metod poznání mohou být využity i různé specifické prostředky kriminalistické techniky k vyhledávání, zviditelňování a fixaci stop či jiných důkazů a další prostředky kriminalistické dokumentace.⁷⁷

Ohledání je tedy vyšetřovací úkon, který spočívá v osobním vnímání objektů vyšetřovatelem za účelem jejich prozkoumání a zjištění materiálních stop trestného činu.

⁷⁴ KONRÁD, Z., In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 340.

⁷⁵ KONRÁD, Z.; *Prověrka výpovědi na místě*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006. ISBN 80-7251-221-8, s. 36.

⁷⁶ KONRÁD, Z., In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 315.

⁷⁷ Tamtéž.

Vychodil⁷⁸ spatřuje podobnost rekonstrukce s ohledáním místa události v tom, že jak při ohledání, tak při rekonstrukci, zjišťuje vyšetřovatel určité objekty a jevy, přičemž prostředkem jejich vnímání je zejména vizuální pozorování. Naopak rozdíly v obou úkonech identifikuje v samotném charakteru těchto úkonů. V případě ohledání se kriminalista setkává bezprostředně s hmotnými objekty poznání a teprve jejich prostřednictvím je schopen i poznat poměry na místě činu a některé jevy zkoumané události.

Hlavním cílem kriminalisty při ohledání místa činu je nacházení nových důkazů a jiných stop. Vyšetřovatel tedy při ohledání neobnovuje situaci na místě činu, ale pozoruje ji tak, jak ji pachatel zanechal. Při rekonstrukci se pozoruje průběh celého děje vyšetřované události, naopak při ohledání vnímá vyšetřovatel konečnou podobu skutku. Obvykle je ohledání místa události jedním z prvních vyšetřovacích úkonů při vyšetřování trestného činu, čímž zároveň zpravidla i bývá první konfrontací vyšetřovatele s místem události, která je předmětem daného vyšetřování.⁷⁹

⁷⁸ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu: kriminalistická studie*. Praha: Kriminalistická knihovna, 1972, s. 100-102.

⁷⁹ Tamtéž

4. Rekonstrukce trestného činu

Podstatou rekonstrukce trestného činu je znovuobnovení skutkově významných částí jednání pachatele v průběhu spáchání trestného činu, jakož i obnovení situace a okolností, za nichž toto protiprávní jednání probíhalo. Toto znovuobnovení probíhá podle poskytnutých údajů zúčastněných osob a za přímé a dobrovolné pomoci pachatele, očitých svědků nebo poškozených. Tento typ kriminalistické rekonstrukce je pro kriminalistickou praxi dominantní a používá se nejčastěji.⁸⁰

Předpokladem pro provedení rekonstrukce trestného činu je tak jí předcházející provedení výslechu osob, které se na úkonu rekonstrukce dále podílí, aby bylo možné prověřit jejich výpovědi, popř. nalézt nové skutečnosti a důkazy. To umožňuje kriminalistům porovnat výpovědi jednotlivých osob s objektivním zjištěním na místě činu.

Z výše uvedeného plynou podle Vychodila a Prerada⁸¹ tři základní funkce rekonstrukce trestného činu, jedná se o:

- a) prověrku důkazů shromážděných ve věci,
- b) prověrku vyšetřovacích verzí,
- c) pramen nových důkazních skutečností.

V empirickém výzkumu, který jsem ve své práci již zmiňovala, zkoumali Vychodil s Preradem⁸² i jednotlivé důvody pro konání rekonstrukce trestných činů. Výsledkem bylo, že důvodem k uskutečnění těchto rekonstrukcí bylo: ve 45 případech (54,3 %) ověření pravdivosti doznání obviněného, ve 41 případech (49,4 %) upřesnění zjištěných skutečností, ve 28 případech (23,7 %) šlo o odstranění rozporů mezi důkazy a ve 2 (2,4 %) případech jiné důvody. V některých případech se rekonstrukce prováděla z více důvodů, proto není procentuální souhrn roven 100.⁸³

4.1 Plánování rekonstrukce trestného činu

Aby mohl být z vyšetřovacího úkonu rekonstrukce trestného činu vytěžen jeho maximální potenciál, je nezbytné, aby byla rekonstrukce přesně a pečlivě připravena a velmi dobře zorganizována. Tiplica⁸⁴ tvrdí, že obsah plánování a organizace kriminalistické činnosti policejních orgánů je důležitým předpokladem, který umožňuje náležité zjištění trestných činů, a tím pádem i následné spravedlivé potrestání usvědčených pachatelů. Z tohoto důvodu spatřuji

⁸⁰ KONRÁD, Z., In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd., Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 367.

⁸¹ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 59.

⁸² Tamtéž.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 22.

důkladné plánování rekonstrukce trestného činu jako její stěžejní část, která by neměla být vyšetřovateli opomíjena a její provádění jakkoli podceňováno či prováděno ledabyly.

Plánování a organizace kriminalistické praktické činnosti je myšlenková činnost, jejímž předmětem je budoucí činnost subjektů této činnosti. Myšlenková činnost při plánování zajišťuje spojení mezi minulostí (vyšetřovaná událost), přítomností (vyšetřovací a jinou problémovou situací) a budoucností (činnost, kterou je nutno vykonat při řešení vyšetřovacích a problémových situací). Plánování kriminalistické a procesní činnosti umožňuje dosáhnout sledovaných průběžných a konečných cílů, přispívá k dodržení zásad trestního řízení, zejména pak zásad objektivnosti, všestrannosti a zákonnosti v přípravném trestním řízení.⁸⁵

Z výše uvedených důvodů lze vyvodit základní funkce plánování, kterými jsou bezesporu funkce organizační a kontrolní. Plánování vnáší disciplinovanost do jednotlivých úkonů a napomáhá je kontrolovat a také správně hodnotit dodržení předepsaného postupu.

Plánování kriminalistické činnosti je tedy složitý myšlenkový proces určení způsobů, metod a prostředků řešení vzniklých vyšetřovacích a ostatních problémových situací při vyšetřování trestných činů. Organizace vyšetřování (v užším smyslu) spočívá v zajištění podmínek a prostředků (lidských, materiálních, časových atd.) realizace plánovaných vyšetřovacích a jiných úkonů a opatření. Výsledkem tohoto myšlenkového procesu je plán činnosti příslušných orgánů jakožto model jejich budoucí činnosti, směřující k dosažení kriminalisticko-taktických cílů vyšetřování a poznání trestného činu.⁸⁶

Ve své knize *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*⁸⁷ uvádí Záhorská, že je více než vhodné, aby byl již k samotnému plánování rekonstrukce přibrán psycholog, který by kriminalistům poskytoval konzultace k psychologické stránce věci. Stejný psycholog by pak měl být přítomen i na místě konání rekonstrukce. Své tvrzení opírá Záhorská o fakt, že psychologický konzultant může napomoci v širokém okruhu problémů např. ještě před zahájením rekonstrukce pomáhá při sestavování taktiky, plánování vhodného načasování jednotlivých úkonů atp.⁸⁸

⁸⁵ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 22.

⁸⁶ Tamtéž, s. 24.

⁸⁷ ZÁHORSKÁ, J.; *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů. Konzultační činnosti policejního psychologa*. 1. vydání. Praha: Portál, 2007, ISBN 978-80-7367-236-2.

⁸⁸ Tamtéž, s. 96.

4.2 Příprava rekonstrukce trestného činu

Jak jsem již uvedla výše, základem přípravné fáze rekonstrukce trestného činu je její plánování. Jde o všestrannou analýzu všech shromážděných materiálů ve vyšetřované věci, kdy dochází zejména ke zkoumání průběhu a výsledků výslechu osob na vyšetřované věci zúčastněných, výsledků ohledání, závěrů znalců, výsledků ostatních vyšetřovacích a operativně pátracích úkonů provedených v dané věci a dále se prověřují změny, které nastaly v situaci místa činu a jejich příčiny.⁸⁹

Cílem této analýzy je na jedné straně odhalení rozporů a mezer, příp. nejasností ve shromážděných materiálech, a na straně druhé odhalení vztahových otázek mezi jednotlivými fakty. Úspěšná příprava rekonstrukce trestného činu spočívá zejména v dokonalé znalosti problematiky konkrétního případu, dále také v důkladném prostudování spisu a ve zpracování plánu úkonu na základě již zjištěných skutečností a vytyčeného cíle.⁹⁰

Všechny výše uvedené úkony umožňují vypracovat podrobný plán rekonstrukce. Spolu s tím je potřeba jednoznačně vytyčit obsahové a taktické záměry rekonstrukce, zajistit realizaci vytyčených obsahových a taktických záměrů, zajistit možnost provedení rekonstrukce a umožnit řádné procesní podchycení jejího průběhu a výsledků.⁹¹ Plán rekonstrukce by měl vždy obsahovat úkoly, které je třeba zajistit před výjezdem na místo konání a úkoly po něm.⁹²

Fázi přípravy rekonstrukce tedy dělíme na dvě etapy, první z nich se koná ještě před odjezdem na místo události a druhá etapa nastává po příjezdu na místo události.

4.2.1 Příprava rekonstrukce trestného činu před příjezdem na místo

Plán rekonstrukce musí obsahovat určité úkoly, které je třeba zajistit již před výjezdem na místo konání úkonu. Pro etapu před výjezdem na místo musí být plánem stanoveno následující:

- a) čas konání úkonu: je třeba zvážit, v jaké denní době se má úkon provádět, viditelnost by měla co nejpřesněji odpovídat té, která panovala při spáchání obnovovaného činu, stejně tak by měla být obdobná slyšitelnost a klimatické poměry;
- b) místo konání úkonu: kriminalisté si musí před výjezdem ujasnit, kde se bude úkon provádět, tzn. zda se bude provádět na témže místě kde k obnovovanému

⁸⁹ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 64.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 117-118.

⁹² VYCHODIL, M. *Rekonstrukce trestného činu (1. část)*. Bulletin advokacie, 1997. ISSN 1805-8280, č. 8, s. 41.

činu došlo, případně jak zajistit shodu místa, pokud již nelze úkon na původním místě činu provést;

- c) způsob konání úkonu: kromě dvou předešlých je nutné, aby vyšetřující již před výjezdem na určité místo měl určený způsob, jakým k rekonstrukci dojde, např. prověření výpovědi každého z účastníků by mělo proběhnout bez přítomnosti ostatních osob, jejichž výpověď má být takto prověřována, atp.;
- d) okruh účastníků a jejich poučení: spolu se způsobem konání rekonstrukce je nutné přesně určit, kdo se bude úkonu účastnit – platí zásada, že účastníků by mělo být co nejméně, přičemž všichni účastníci musí být navíc správně poučeni o svých právech a povinnostech;
- e) organizační, materiální a technické zabezpečení úkonu: průběh a výsledky rekonstrukce trestného činu je potřeba řádně zdokumentovat, jednak je nutné vyhotovit o celém úkonu protokol dle ust. § 55 trestního řádu, a dále také celý úkon zdokumentovat audiovizuálně, popř. topograficky (plánky, náčrty atd.) či fotograficky – z tohoto důvodu je nutné před příjezdem na místo připravit všechny potřebné pomůcky a nástroje, a počítat i s případnou uzávěrou místa, kde se bude rekonstrukce provádět, dále se zajištěním ostražky, světelné signalizace a obstaráním vhodných atrap nástrojů či jiných věcných modelů a zajištěním figurantů.⁹³

4.2.2 Příprava rekonstrukce trestného činu po příjezdu na místo

Po příjezdu na místo konání rekonstrukce je důležité v rámci přípravy zajistit zejména následující:

- a) uzavření okolí místa rekonstrukce pro vstup nepovolaných osob;
- b) provést orientační obhlídku místa úkonu;
- c) rozhodnout o tom, zda je nutné provést rekonstrukci počáteční struktury místa činu;
- d) zdokumentovat počáteční strukturu místa činu;
- e) konzultovat s odborníky podmínky rekonstrukce a případný vliv těchto podmínek na objektivnost průběhu a výsledky rekonstrukce;
- f) zajistit přítomnost osoby nezúčastněné úkonu;
- g) provést instruktáž účastníků rekonstrukce;

⁹³ PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990, s. 64-67.

h) zabezpečit ostrahu obviněného.⁹⁴

Poslední z uvedených bodů, tedy zabezpečení ostrahy obviněného nemůže být za žádných podmínek opomíjen či přehlížen. Na to upozorňují i Fenyk, Hlaváček a Krouhlík⁹⁵ ve svém článku s názvem *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce: „Zcela mimořádná situace nastala při rekonstrukci vražd s hromadným „spartakiádním“ vrahem v roce 1985. Vyjma toho, že se rekonstrukce odehrávala na velmi rozsáhlém území, v Praze 4, Praze 6 a v Praze 9, v Hloubětíně došlo k pokusu o lynčování obviněného (tehdy ještě mladistvého) ze strany davu, který rekonstrukci sledoval. S tím tehdy nikdo nepočítal. Kriminalisté měli co dělat, aby s pachatelem z místa rekonstrukce včas odjeli a zachránili ho před lynčem. I s takovými eventualitami je tedy třeba počítat a připravit se na ně.“*⁹⁶

V obou případech etap přípravy rekonstrukce je nutné podotknout, že se jedná o demonstrativní výčet opatření. Podle podmínek konkrétní rekonstrukce pak mohou být přijímána další opatření, příp. naopak některá ze jmenovaných nebude potřeba provádět, přičemž takovéto rozhodnutí závisí na vedoucím úkonu.

4.3 Taktické zásady a postupy rekonstrukce trestného činu

Úspěšné provedení rekonstrukce trestného činu předpokládá dodržení základních taktických zásad rekonstrukce a volbu vhodných taktických postupů pro vytvoření optimálních podmínek pro obnovení činu buď jako celku nebo jeho jednotlivých částí.

4.3.1 Základní taktické zásady

První ze základních taktických zásad je **zásada jediného vedoucího**. Tato spočívá v tom, že rekonstrukci řídí a organizuje výhradně jedna osoba, které jsou po organizační stránce ostatní účastníci rekonstrukce trestného činu podřízeni. Tento vedoucí odpovídá za obsahovou náplň přípravy úkonu a jeho průběh. Jeho úkoly spočívají v tom, že zejména organizuje a koordinuje činnost účastníků rekonstrukce, dává pokyny k započetí nebo ukončení činností, rozhoduje o metodách a prostředcích, které budou v průběhu rekonstrukce trestného činu využity, včetně prostředků dokumentace, dále kontroluje a srovnává průběh se shromážděnými důkazy a hodnotí jej. Tento jediný vedoucí musí také adekvátně reagovat na nastalé a nepředvídatelné situace.⁹⁷

⁹⁴ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 122.

⁹⁵ FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=106> [cit. 25. 2. 2021].

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 119.

Podle Němce⁹⁸ je totiž nutno veškerou kriminalisticko-praktickou a další policejní činnost provádět nikoli chaoticky, ale zásadně organizovaně a po důkladném naplánování, neboť policejní a kriminalistické síly ani prostředky nejsou neomezené. Vždy je navíc potřeba dosáhnout cíle co nejefektivněji, tj. s co nejnižším počtem policistů (kriminalistů) a dalších pomocných osob, jakož i s co nejnižšími náklady a v optimálním čase.

Z mého pohledu je tato zásada více než vhodná, jelikož vede-li rekonstrukci pouze jedna osoba, dojde spíše ke kýžené organizovanosti a správnému naplánování. Jediný vedoucí je podrobně seznámen s celým komplexem informací a zná všechny souvislosti, což mu umožňuje komplexně a efektivně celý úkon řídit.

Další taktickou zásadou je **zásada ostražitosti**. Její dodržování přispívá k zajištění nerušeného a bezkonfliktního průběhu rekonstrukce. Tato zásada se projevuje například při výběru maket, které mají představovat použitou zbraň. Tyto makety musí být kriminalisty vhodně zvoleny tak, aby je obviněný nemohl použít jako zbraň a nemohl s nimi napadnout ostatní účastníky rekonstrukce trestného činu nebo případně i ublížit sobě. Další případem, ve kterém se tato zásada projevuje, je i zabezpečení pohybu obviněného. Ten zároveň musí mít na jednu stranu dostatečnou volnost, aby mohl demonstrovat své jednání, ale na druhou stranu mu nemůže být umožněno, aby kriminalistům utekl či je fyzicky napadl.⁹⁹

Třetí taktická zásada spočívá ve správné **volbě časového momentu**, ve kterém je samotná rekonstrukce trestného činu provedena. Tiplica¹⁰⁰ předkládá, že jak odborná literatura, tak i kriminalistická praxe, se shodují v názoru, že rekonstrukci je vhodné provádět až v závěrečném stádiu vyšetřování. Toto stádium by tedy mělo nastat až po shromáždění dostatečného množství důkazů a tehdy, když se předchozími vyšetřovacími úkony nepodaří odstranit vzniklé rozpory či doplnit existující mezery v důkazech. Rekonstrukce trestného činu tedy svou podstatou uzavírá vyšetřování a její výsledky tak tvoří poslední článek pomyslného řetězu dokazování. Z výše uvedeného plyne důležitá úloha rekonstrukce ve figuraci důkazů i jejich hodnocení, jelikož na jejím základě lze získat úplnou a názorně přesvědčivou představu o tom, jak se obnovovaný děj činu odehrál.¹⁰¹

⁹⁸ NĚMEC, M.; *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 41.

⁹⁹ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 119.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž.

Zásada dobrovolnosti znamená, že k úkonům, které souvisí s rekonstrukcí trestného činu, nesmí být žádný účastník (konkrétně tedy podezřelý, obviněný nebo svědek, který má právo odepřít výpověď) žádným způsobem donucen.¹⁰²

V případě, kdy se provádí rekonstrukce trestného činu s několika obviněnými nebo svědky, vyjadřuje **zásada oddělitelnosti** požadavek, aby byly tyto rekonstrukce konány s každým z těchto subjektů zvlášť.¹⁰³

Poslední zásadou je **zásada cílevědomosti a systematickosti**. Jelikož je rekonstrukce trestného činu složitý komplex činností, kterého se účastní řada subjektů, je nutné postupovat systematicky, cílevědomě a po řádném naplánování, aby bylo možné vyloučit jakoukoli nahodilost a živelnost, spolu se sugestivním ovlivňováním účastníků rekonstrukce.¹⁰⁴

Jedině rekonstrukce trestného činu provedená v souladu s výše uvedenými zásadami může dle mého názoru plnohodnotně posloužit účelům trestního řízení.

4.3.2 Základní taktické postupy

Je důležité mít na paměti, že tyto níže popisované taktické postupy a jejich konkrétní použití budou rozdílné pro každý individuální případ, jelikož jsou determinovány určitými zvláštnostmi toho kterého případu. Při používání vhodných taktických postupů je nutné přihlížet k možnosti působení vlivů různých psychologických faktorů na účastníky rekonstrukce. Zejména se jedná o rekonstrukci trestného činu prováděnou s obviněným, který má v přítomnosti ostatních účastníků demonstrovat své protispolečenské jednání. Obviněný se může nacházet ve stavu napětí, který je z psychologického hlediska odlišný od stavu, v jakém se nacházel při páchání vyšetřovaného činu.¹⁰⁵

Němec uvádí, že: „*Např. vzrušení, které se obviněného zmocnilo v okamžiku skutečné události, se může v důsledku stresové situace vyvolané vyšetřováním změnit ve stav skleslosti, rozčilení apod. To může vést ke ztrátě obvyklých návyků a negativně ovlivnit průběh rekonstrukce i její výsledky, neboť mohou vzniknout rozpory mezi dřívější výpovědí a rekonstrukcí, které lze jinak obtížně vysvětlit.*“¹⁰⁶

Dalšími zdroji rozporů mezi výpovědí a následnou rekonstrukcí mohou být např. zdravotní stav, subjektivní schopnost znovuvybavení a reprodukce, jakož i schopnost

¹⁰² SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 122.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 315.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 316.

¹⁰⁶ Tamtéž.

demonstrovat určitou činnost, která proběhla při spáchání skutku, který je vyšetřován. V daných případech je nutné usilovat o vytvoření takové atmosféry na místě rekonstrukce, která nebude vyvolávat různé nechtěné emoční projevy, napětí, nervozitu, rozčilení atd. K výše uvedenému proto přispívá správné zvolení účastníků úkonu, znalost jejich osobností, dokonalá příprava policejního orgánu (vyšetřujících kriminalistů), jenž řídí rekonstrukci, jakož i jeho klidné jednání, osobní jistota a důkladná znalost celé vyšetřované věci.¹⁰⁷

Důležitý taktický postup, který vyplývá z výše uvedeného, je **výběr omezeného počtu účastníků rekonstrukce**. Právě omezený počet účastníků rekonstrukce snižuje na minimum negativní působení na obviněného, s jehož účastí se rekonstrukce provádí. Počet účastníků má být vhodně zvolen vzhledem ke konkrétnímu vyšetřovanému případu, tzn. složitost situace, rozloze místa, na kterém rekonstrukce probíhá atd. Dále je důležité mít na paměti, jak jsem již uváděla výše, že rekonstrukce trestného činu se provádí s každým účastníkem úkonu zvlášť. Tato praxe vychází z přirozené existence více verzí obnovované události. Ty existují v podstatě vždy minimálně dvě – podle poškozeného a podle pachatele. Právě z toho vychází požadavek konání úkonu s každým účastníkem zvlášť, který sleduje, aby neodcházelo k ovlivňování účastníků navzájem. Následně se za součinnosti odborníka (znalce) stanoví, která z verzí je nejpravděpodobnější a nejvíce koresponduje s ostatními důkazy.¹⁰⁸

Kromě vyšetřovatele se rekonstrukce obvykle účastní zejména:

- **obviněný**: jeho aktivní účast je přísně dobrovolná a nesmí být k ničemu nucen,
- **svědek události a poškozený**: jejich výpověď je podkladem pro rekonstrukci a rekonstrukce je současně prostředkem проверки oné výpovědi,
- **osoba na věci nezúčastněná**: jejím úkolem je kontrolovat nestrannost vyšetřujícího orgánu a také dohlížet na zákonnost úkonu,
- **pomocné osoby**: jejich úloha je různá, mohou např. plnit funkci figurantů, tedy představují oběť, svědka či obviněného, mohou se ale starat i o uzavření oblasti atp.,
- **odborníci**: plní při rekonstrukci funkci poradců,
- **obhájce obviněného**: dohlíží na dodržování práv obviněného, současně garantuje objektivnost a zákonnost úkonu, zejména v případě, kdy se obviněný odmítl rekonstrukce zúčastnit.

¹⁰⁷ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 315.

¹⁰⁸ FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=102>, [cit. 25. 2. 2021].

Všem účastníkům rekonstrukce trestného činu je nutné **ponechat potřebnou iniciativu**, tato potřeba představuje další ze základních taktických postupů. Především obviněnému, svědkovi a poškozenému je nutné ponechat potřebnou iniciativu v demonstraci jejich předešlého jednání a při situačním popisu a reprodukci dřívější výpovědi. Tato iniciativa zaručuje, že nedojde k sugestivnímu ovlivnění těchto osob vyšetřovatelem.

Podle článku *Některé zvláštní způsoby dokazování*¹⁰⁹ je naprosto nepřístupné, avšak v praxi bohužel časté, že nezkušený vyšetřovatel tuto zásadu nedodrжуje. Tím dochází k tomu, že účastníkovi úkonu, se kterým je rekonstrukce prováděna, není dána plná iniciativa a volnost, což může vést k ovlivnění celého úkonu. Kriminalisté se nezdědkakdy následně snaží rozpory ve výpovědích mezi stranami „vydiskutovat“ přímo na místě úkonu a přijmout společnou verzi, na které se zúčastnění dohodnou. Z mého pohledu je tento postup naprosto nevhodný, jelikož se z takto provedeného úkonu vytrácí kýžená samostatnost a iniciativa účastníků, kterou na sebe tímto nesprávným postupem bere kriminalista, což v důsledku znehodnocuje celý výsledek rekonstrukce trestného činu.

Rekonstrukci je nutné **provést na původním místě** v případě, kdy je místo nutnou a nezbytnou podmínkou pro důvěryhodnost průběhu a výsledků rekonstrukce. V případě, kdy místo činu již zaniklo, nebo na něm proběhly podstatné změny, je nutností rekonstruovat i místo činu samotné.

V některých případech je potřeba provést úkon ve **shodnou časovou dobu**, jako došlo k rekonstruovanému činu. Jedná se o takové případy, kdy jsou podmínky shodnosti naprosto určující, např. snížená viditelnost, dále klimatické a jiné povětrnostní podmínky atd.¹¹⁰

4.4 Stádia rekonstrukce trestného činu

Při provádění rekonstrukce trestného činu rozlišujeme dle pokročilosti tři stádia; úvodní, demonstrace a objasnění činností a závěrečné.

4.4.1 Úvodní stadium

Odborná literatura¹¹¹ doporučuje zahájit rekonstrukci trestného činu tím, že orgán činný v trestním řízení nejprve seznámí všechny účastníky rekonstrukce s cílem samotného úkonu. Následně se osoba, se kterou se rekonstrukce trestného činu koná (literaturou nazývána jako *subjekt rekonstrukce*¹¹²) vyjádří ke shodnosti podmínek místa rekonstrukce. Subjekt

¹⁰⁹ FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=102>, [cit. 25. 2. 2021].

¹¹⁰ TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3, s. 119-120.

¹¹¹ Např. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 370.

¹¹² Tamtéž.

rekonstrukce by se měl nejprve tedy vyjádřit k tomu, zda se koná rekonstrukce trestného činu v týchž lokálních, časových, povětrnostních, vizuálních, auditivních a dalších podmínkách. Pro případ, že tomu tak není, a podmínky se jakkoli liší, je nutné posoudit, zda je dodržení oněch rovnocenných podmínek nezbytné. Pokud dospěje orgán činný v trestním řízení k závěru, že je nutné na shodnosti trvat, přizpůsobí podmínky kýžené situaci.¹¹³

V tomto stádiu dále také vyzve orgán činný v trestním řízení subjekt rekonstrukce, aby sdělil, proč, jak, s kým a za jakým účelem se na místo v době vyšetřované události dostal, příp. zda se na místě nacházel ještě někdo další.

4.4.2 Stádium demonstrace a objasňování činností

V průběhu celého úkonu je nutné myslet na fakt, že při konání rekonstrukce trestného činu musí být respektována práva obviněného ve smyslu ust. § 33 trestního řádu, stejně jako ust. § 91 a násl. trestního řádu, obviněný tedy nesmí být k aktivní účasti na konání rekonstrukce žádným způsobem donucován, a už vůbec není myslitelné, aby se při provádění rekonstrukce přizpůsobil scénáři vyšetřovatele.¹¹⁴

Po úvodním stadiu popsaném výše se přechází k samotné rekonstrukci. Subjekt rekonstrukce je vyzván, aby na základě svých vzpomínek názorně demonstroval svůj pohyb v prostoru a při tom postupně v logické návaznosti předvedl jednotlivé činnosti související s vyšetřovaným činem.¹¹⁵ Demonstraci činností doplňuje subjekt rekonstrukce slovním výkladem, kterým popisuje a objasňuje vyšetřovatelům motivy svého jednání. Společně s výše uvedeným také popisuje pohyby a činnosti dalších zúčastněných osob, které se v době vyšetřovaného činu nacházely na stejném místě. Tyto osoby (např. spolupachatelé, oběti, svědci atd.) jsou při rekonstrukci představovány figuranty, kteří činnost zúčastněných osob napodobují podle výpovědi, kterou účastník rekonstrukce poskytl orgánu činnému v trestním řízení.¹¹⁶

Právě v tomto stadiu se znovuobnovují všechny podstatné situace a činnosti, které proběhly při spáchání trestného činu. Subjekt rekonstrukce má tedy možnost upřesnit, popř. pozměnit svou dřívější výpověď. K tomu dochází zpravidla tehdy, pokud se mu vybaví některé nové skutečnosti, na které zapomněl či mu nepřišly důležité.

¹¹³ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu (1. část)*. Bulletin advokacie, 1997, č. 9, str. 32., ISSN 1805-8280.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Např. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 370.

¹¹⁶ Tamtéž.

Dle Konráda¹¹⁷: „*Kriminalistická praxe zná kriminalistická případy, kdy pachatel při rekonstrukci trestného činu upozornil na existenci určitých faktů na místě činu (např. věci, které se na místě nacházely) a které nebyly zajištěny při ohledání místa činu, neboť nebyla známa jejich souvislost s trestným činem, nebo ukázal dosud neznámá místa, kam např. odhodil věc důležitou pro trestní řízení. V takovém případě se doporučuje rekonstrukci přerušit na nezbytně dlouhou dobu, nalezené předměty či stopy řádně zadokumentovat a ohledat místo jejich nálezu. Po provedení těchto úkonů se pokračuje v rekonstrukci trestného činu.*“

4.4.3 Závěrečné stadium

V závěrečném stadiu rekonstrukce trestného činu vyzývá vyšetřovatel přítomné znalce, obhájce a další osoby, aby se k průběhu a výsledkům provedeného úkonu vyjádřili, případně sdělili své námítky a připomínky nebo vnesli dotazy k podmínkám rekonstrukce, jejímu průběhu či výsledkům. Jsou-li tyto položeny, vyzve se osoba, ke které směřují, aby se vyjádřila. Pokud je vše zodpovězeno, nebo naopak není nic položeno, přistoupí vyšetřovatel k verifikaci dokumentace prováděné v průběhu rekonstrukce.¹¹⁸

4.5 Dokumentace rekonstrukce trestného činu

Nedílnou součástí každého kriminalistického úkonu je jeho správná dokumentace. Ta musí popisovat nejen jednotlivé fáze úkonu, ale i postup, který vedl k daným výsledkům. K tomu využívá kriminalistika různé dokumentační metody, které je nutno zvolit tak, aby poskytly pokud možno co nejpřesnější a nejucelenější informace o dokumentovaných skutečnostech. Právě dokumentace umožňuje osobám, které nebyly přítomny daného úkonu, pochopit nejen potřebné skutečnosti, ale hlavně jejich vzájemnou provázanost.¹¹⁹

Podle Suchánka¹²⁰ musí řádně provedená kriminalistická dokumentace splňovat tyto základní požadavky:

- věrně zobrazit materiální situaci místa kriminalisticky relevantní události nebo informační podstatu jednotlivých úkonů (kriminalistických metod) použitých při jejich objasňování a vyšetřování,
- umožnit názornou představu o všech zadokumentovaných okolnostech subjektům, které budou dokumentaci později využívat,

¹¹⁷ KONRÁD, Z. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 371.

¹¹⁸ PORADA, V. a kol.; *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-038-3, s. 288.

¹¹⁹ SUCHÁNEK, J. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 274.

¹²⁰ Tamtéž.

- umožnit obnovení situace v případech, kdy je nutné konkrétní situaci obnovit a zajistit její shodnost se situací původní,
- poskytnout správný obraz o průběhu a výsledku prováděných úkonů a činností v čase, prostoru a v daných podmínkách,
- zafixovat použité metody, způsoby a prostředky.

Dále je dle Suchánka¹²¹ za základní zásady dokumentace třeba pokládat: včasnost a trvalost fixace informací, nenahraditelnost, objektivnost, účinnost použitých dokumentačních metod a úplnost a komplexnost zpracované dokumentace.

Z toho vyvozuje autor závěr¹²² (s přihlédnutím k rozvoji vědy a techniky), že je možné stanovit základní formy kriminalistické dokumentace, kterými jsou především:

- protokol,
- obrazová dokumentace (vč. videozáznamu),
- topografická dokumentace,
- zvuková dokumentace,
- zvláštní druhy dokumentace.

4.5.1 Protokol rekonstrukce trestného činu

Protokol o rekonstrukci trestného činu je ve smyslu ust. § 55 trestního řádu obligatorním dokumentačním materiálem. Obsahuje slovní, do písemné podoby převedený popis protokolované události. Jsou zde zprostředkovaně zachyceny skutečnosti, fakta a okolnosti pozorované a vnímané osobou, která protokolaci provádí. Je důležité mít na paměti, že slovní vyjádření v protokolu není s to plně vystihnout realitu ve všech detailech.¹²³

Základním požadavkem na protokolaci tak dle Suchánka¹²⁴ je, aby popisované informace byly zachyceny přesně, jasně a bez subjektivních závěrů sestavovatele a aby protokolace byla cílevědomá, úplná, systematická a objektivní.

Protokol se dělí na tři hlavní části; úvodní, popisnou a závěrečnou.¹²⁵ V úvodní části je označena událost, ve které se jedná a v jejíž souvislosti byla použita konkrétní kriminalistická metoda. Dále je uvedeno datum, čas a místo protokolace, jednotliví účastníci úkonu a jejich trestněprocesní postavení a případně i meteorologické a světelné podmínky. Tyto informace

¹²¹ SUCHÁNEK, J. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 274.

¹²² Tamtéž.

¹²³ Tamtéž, s. 275.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ KONRÁD, Z. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 371.

mohou být dále doplněny o informace o kriminalistické technice a o bezpečnostním zabezpečení průběhu úkonu.¹²⁶ Vedle těchto údajů obsahuje protokol o rekonstrukci trestného činu i tyto specifické údaje:

- na základě jakých informací je rekonstrukce prováděna a jaký je její cíl,
- seznam použitých maket, věcných důkazů a jiných předmětů použitých při rekonstrukci,
- prohlášení o dobrovolnosti účasti na úkonu,
- přesné vymezení místa provedení rekonstrukce trestného činu, času započtení a ukončení úkonu,
- vyjádření ke shodnosti podmínek místa rekonstrukce trestného činu (pokud byla provedena rekonstrukce místa činu, údaje o jejím provedení).¹²⁷

Popisná část protokolu je ze všech nejobsáhlejší a má za úkol co nejpodrobněji popsat celý průběh úkonu.¹²⁸ V této části jsou dle Konráda¹²⁹ popsány, jak jednotlivé významné epizody demonstrovaného děje, tak průběh rekonstrukce jako celku, aby bylo zřetelné logické propojení jednotlivých epizod. Současně se také protokuluje spontánní slovní doprovod, případně slovní objasnění podávané subjektem rekonstrukce na základě otázek orgánu činného v trestním řízení, a popis nových důkazů zjištěných při rekonstrukci trestného činu.¹³⁰

V závěrečné části protokolu se uvádí seznam dokumentů připojených k protokolu.¹³¹ Dále jsou zde uvedeny případné návrhy, námítky či žádosti účastníků rekonstrukce, čas ukončení úkonu, čas a místo sepsání protokolu o rekonstrukci trestného činu, odkaz na další dokumentaci (videozáznam, zvukový záznam, fotodokumentaci, topografickou dokumentaci). Zároveň se zde všechny zúčastněné osoby vlastnoručně podepíší.¹³²

4.5.2 Fotodokumentace a videodokumentace rekonstrukce trestného činu

Z ust. § 55 odst. 3 trestního řádu, mimo jiné plyne, že: „...*V protokolu sepsaném (...) o rekonstrukci (...) je potřeba podrobně popsat okolnosti, za nichž byly tyto úkony prováděny,*

¹²⁶ SUCHÁNEK, J. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 275.

¹²⁷ KONRÁD, Z. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 371.

¹²⁸ SUCHÁNEK, J. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 275.

¹²⁹ KONRÁD, Z. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 371.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ SUCHÁNEK, J. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 275.

¹³² KONRÁD, Z. In: MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9, s. 371.

jakož i jejich obsah a výsledky; pokud to okolnosti případu nevylučují, pořídí se též obrazové záznamy, náčrtky a jiné vhodné pomůcky, které se, je-li to možné, připojí k protokolu.“

Z kriminalistické teorie¹³³ bylo vypracováno doporučení k nejvhodnější technické metodě dokumentace rekonstrukce. Tou je jednoznačně videozáznam. Fotodokumentace se použije pouze v případech, kdy není možné použít videodokumentaci.

V již výše citovaném článku *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce*¹³⁴ jsou shrnuty základní principy videodokumentace rekonstrukce takto:

- počet nasazených videokamer se řídí složitostí rekonstrukce (resp. neopakovatelností některých situací) – příklad: dokumentovat výbuch nastraženého výbušného systému z hlediska účinků na okolí lze jenom jednou; proto musí být výbuch snímán několika kamerami současně;
- kriminalističtí technici s kamerami se musí řídit pokyny kriminalisty, ale současně musí být dostatečně flexibilní a operativní podle vznikajících situací – příklad: v průběhu rekonstrukce dojde k neočekávané situaci (např. zřícení objektu); technik nemůže čekat na pokyn kriminalisty, ale musí průběh situace „reportážně“ zaznamenat;
- průběh úkonu, resp. jeho videodokumentaci, musí kriminalista, nebo jím pověřená osoba, moderovat; to nemá nic společného s činností investigativních novinářů komerčních televizních studií; princip moderování úkonu vykrytalizoval z bohaté praxe kriminalistů, kriminalistických techniků a policejních expertů; moderování průběhu úkonu před kamerou obrovským způsobem zvyšuje hodnověrnost jak dokumentu, tak samotného úkonu;
- chvíli před tím, než je rekonstrukce zahájena, musí být spuštěna kamera (kamery);
- kameramani na vzdálenějších místech musí mít s kriminalistou navázané spojení pomocí vysílaček;
- v úvodu rekonstrukce kriminalista (moderátor) uvede tzv. na kameru všechny důležité okolnosti (analogicky to, co je v úvodní části protokolu), a představí všechny zúčastněné osoby (kamera zabírá v detailu jejich obličeje);
- kamera (kamery) nepřetržitě sleduje všechny důležité situace, vypíná se jen v okamžiku výměny záznamového média, při přemístování do jiných prostor apod.;

¹³³ Např. FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; *Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce*, <http://www.krimi-servis.cz/?p=106> [cit. 25. 2. 2021].

¹³⁴ Tamtéž.

- v závěru rekonstrukce se dá zúčastněným osobám možnost vyjádřit na kameru připomínky, doporučení, nebo jakékoli poznatky;
- platí zásada, že finální záznam se upravuje (stříhem) v kriminalistické laboratoři z originálního záznamu, který se zde v nedotčeném stavu trvale archivuje;
- upravený (sestříhaný) videozáznam musí kromě jiného obsahovat úvodní a závěrečné titulky, kde se uvádí údaje o délce originálního záznamu a výsledného videodokumentu, metodě a softwaru použitého při stříhání dokumentu, informaci, kde je uložen originální záznam a další informace.

Výhodu videodokumentace vyzdvihuje i Záhorská ve své knize *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*.¹³⁵ Tvrdí, že jelikož se policista v průběhu rekonstrukce nezabývá protokolací, nemusí narušovat kontinuitu úkonu. Z toho důvodu musí účastník rekonstrukce proto na položené otázky vyšetřujícího kriminalisty reagovat okamžitě a nemá čas na přeformulování nebo delší rozmýšlení svých odpovědí, které tak nemůže dlouze kombinovat.

4.6 Hodnocení úkonu rekonstrukce trestného činu

Vychodil ve svém článku *Rekonstrukce trestného činu*¹³⁶ vysvětluje: „*Výsledky rekonstrukce trestného činu se hodnotí z hlediska jejich procesního významu a jejich důkazní upotřebitelnosti. Postupuje se obdobně jako u jiných důkazních institutů, neboť v procesu zkoumání důkazní hodnoty každého důkazu je třeba si vždy nejprve ujasnit, co lze od určitého institutu dokazování očekávat, jaký může být výsledek dokazování, jak důkazní skutečnosti jím zjištěné, resp. ověřené, mohou přispět k důkaznímu upřesnění vyšetřovaného skutkového děje a jeho správnému právnímu posouzení a jak se mohou tyto skutečnosti posouzené v souvislosti s jinými důkazy promítnout do celého procesu dokazování.*“

Podle Němce¹³⁷ je nutné vycházet při hodnocení výsledků rekonstrukce nejen ze zákonných požadavků v ust. § 2 trestního řádu,¹³⁸ ale zejména i z:

1. výsledků analýzy konkrétních okolností případu, jenž vyvolaly nutnost rekonstrukci provést,
2. výsledků hodnocení jednotlivých faktů zjištěných při rekonstrukci a zejména jejich vztahu k vyšetřované věci,

¹³⁵ ZÁHORSKÁ, J.; op. cit., s. 100.

¹³⁶ VYCHODIL, M.; *Rekonstrukce trestného činu (2. část)*. Bulletin advokacie, 1997, č. 9, ISSN 1805-8280, str. 38.

¹³⁷ NĚMEC, M.; *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 317.

¹³⁸ Např. – Nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví tento zákon.

3. výsledků hodnocení podmínek, ve kterých byla rekonstrukce prováděna, a dále je nutné přihlídnout ke změnám podmínek, které nebyly rekonstruovány nebo je nebylo vůbec možno rekonstruovat (včetně některých psychologických aspektů),
4. z objektivnosti výsledků rekonstrukce z hlediska objektivního hodnocení v souladu s ostatními důkazy, které byly ve vyšetřované věci provedeny.

Dále však Němec¹³⁹ dodává, že hodnověrnost faktických údajů důkazní informace získaných rekonstrukcí závisí na hodnověrnosti informací o původní situaci, na jejímž základě byla rekonstrukce provedena. S výše uvedeným dále dle Němce souvisí fakt, jakým způsobem byla rekonstrukce provedena. Právě v procesu hodnocení průběhu a výsledků rekonstrukce trestného činu je důležitá odpověď na otázku, zda je získána hodnověrná znalost o zkoumaném jevu či nikoliv.

S hodnocením provedeného úkonu rekonstrukce trestného činu souvisí zjištění a stanovení faktů a znaků, podle kterých měl kriminalisty vytvořený model dosáhnout shody s originálem, aby jej mohl zastupovat v procesu poznání originálu. Po provedeném úkonu je proto nutné zjistit a stanovit, jestli se uvedené znaky projeví očekávaným způsobem a zda jsou vlastní vytvořenému modelu. Dále je důležité hodnotit, jaký je charakter vzniklých rozdílů mezi zkoumaným objektem (tj. faktem trestného činu) a modelem (tj. rekonstrukcí trestného činu), popřípadě jsou-li rozdíly vysvětlitelné, a hlavně jaký mají význam v procesu poznání.¹⁴⁰

Po provedení úkonu rekonstrukce trestného činu je potřeba stanovit, zda případné neshody v daných znacích nejsou překážkou, která by znemožňovala dosažení kýženého cíle rekonstrukce trestného činu. Pokud tedy výsledky rekonstrukce trestného činu svědčí o shodě s původním mechanismem průběhu trestného činu, tzn. originálem podle záměrně vybrané skupiny podstatných určujících znaků, má závěr na základě této analogie hodnověrný charakter.¹⁴¹

Právě výsledky rekonstrukce trestného činu, která byla provedena při dodržení zákonem a praxí vyžadovaných podmínek, jsou důkazními fakty. Tyto potvrzují nebo vyvracejí jednotlivé skutečnosti trestní vyšetřované věci a jsou jimi prověřovány již existující a shromážděné důkazy. Neméně důležité je zmínit, že jsou tímto také získány další nové informace, které mají důkazní charakter.¹⁴²

¹³⁹ NĚMEC, M.; *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROMUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1, s. 318.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² Tamtéž.

Suchánek¹⁴³ doporučuje provádět hodnocení výsledků a průběhu rekonstrukce trestného činu ve dvou navazujících fázích:

1. v první fázi dochází k hodnocení průběhu a výsledků rekonstrukce trestného činu vzhledem k hodnověrnosti a objektivitě jejího průběhu a dosažených výsledků, a
2. ve druhé fázi pak dochází k hodnocení průběhu a výsledků rekonstrukce v kontextu s ostatními důkazy shromážděnými v trestní věci. Posuzuje se tedy, které důkazy byly rekonstrukcí prověřeny, jaké nové získány a v případě, kdy jsou výsledky rekonstrukce v rozporu s některými dosud zjištěnými skutečnostmi, je třeba zvážit možné důvody rozporů, zejména zda jde o rozpory nepodstatné nebo podstatné a zda k jejich vysvětlení bude třeba provést další vyšetřovací úkony nebo ne.

Z výše uvedeného lze bezesporu vyvodit závěr, že hodnocení průběhu a výsledků rekonstrukce trestného činu je pomyslným vrcholem tohoto úkonu. Je nepochybné, že špatné uchopení této závěrečné fáze rekonstrukce trestného činu by bylo způsobilé zcela zdiskreditovat důkazní hodnotu, kterou tento úkon má. Je proto nezbytné k hodnocení proběhlé rekonstrukce trestného činu přistupovat s náležitou zodpovědností, obezřetností a s vědomím důležitosti a významu této fáze pro další kroky v trestním procesu.

¹⁴³ SUCHÁNEK, J., In: KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 126.

5. Příklady z praxe

Cílem této kapitoly je umožnit čtenáři propojení teoretické části této práce s praxí pro vytvoření zevrubné představy o problematice rekonstrukce trestného činu a alespoň částečné přiblížení této problematiky čtenáři, byť jsem si plně vědoma, že takovýto rychlý exkurz nemůže být plným svědectvím k meritů věci.

5.1 Rekonstrukce trestného činu vraždy

V této části práce uvádím příklad úkonu rekonstrukce trestného činu z praxe. Jedná se o úkon, u kterého jsem měla možnost shlédnout jak jeho videodokumentaci, tak i prostudovat jeho protokol. Jedná se o případ, který byl veden pro Č.j. KRPA-774-248/TČ-2011-000071 u Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy.

Dne 29. 6. 2011 v 9:25 hodin byla dle ust. § 104d trestního řádu zahájena rekonstrukce zvláště závažného zločinu vraždy dle ust. § 140 odst. 1, odst. 3 písm. j) trestního zákoníku na poškozeném D. K., ke kterému mělo dojít dne 3. 3. 2011 v době okolo 13:00 hodin na adrese P. v prostoru skladu pneumatik.

Rekonstrukce trestného činu byla provedena s obviněným P. N., o konání rekonstrukce byli dále řádně a včas vyrozuměni a zúčastnili se jí: obhájkyň obviněného, státní zástupce, znalci z oborů zdravotnictví – soudní lékařství, psychiatrie, psychologie (z úkonu omluven) a znalec z oboru balistiky. Dále se zúčastnila osoba nezúčastněná, policisté pořádkové jednotky, kteří zajišťovali střežení a průběh úkonu a technici zajišťující dokumentaci úkonu. Samotný úkon vedla kriminalistka z Krajského ředitelství policie hl. města Prahy. Pro tuto rekonstrukci byla nutná i účast figuranta, který představoval poškozeného D. K., tělesné proporce poškozeného a figuranta dle obviněného odpovídaly (120 kg, 180 cm).

Technici Odboru kriminalistické techniky a expertizy (OKTE) Krajského ředitelství policie hl. města Prahy zajistili fotografie a videozáznam z úkonu. Celý úkon byl dokumentován protokolem o provedení rekonstrukce, který byl po provedení předložen všem přítomným k podpisu a dále barevnou fotografií a videozáznamem, z něhož byl následně pořízen přepis úkonu do protokolu o průběhu rekonstrukce. Prakticky tedy vzešly z popisovaného úkonu dva protokoly, což je drobná odchylka od výše popsání postupu dle odborné literatury (viz kapitola 4.5.1 této práce). Zastávám však názor, že se se nejedná o závažné pochybení, jako by tomu bylo v případě kdy by nevznikl protokol žádný. Kriminalistka provádějící tento úkon mi dokonce osobně vysvětlila, že tento postup je pro kriminalisty mnohem praktičtější.

Před započítáním úkonu byl obviněný za přítomnosti své obhájkyň poučen o svých právech, nikoliv však na kamerový záznam. Vzhledem k tomu, že poučení byla přítomna

obhájkyně obviněného, nevidím ve faktu, že poučení nebylo zachyceno na videozáznam, závažné pochybení. Přesto si však myslím, že by bylo vhodné, aby i poučení bylo zachyceno na kamerovém záznamu, a to z důvodu procesní jistoty, že vše proběhlo řádně a bez porušení práv obviněného.

Poučen byl pouze obviněný, nikdo další z výše uvedených přítomných poučen nebyl. Svého práva k odepření výpovědi obviněný výslovně nevyužil, vypovídal a celý děj ze dne 3. 3. 2011 dobrovolně předvedl. Dále byl také obviněný P. N. seznámen s tím, že průběh rekonstrukce bude dokumentován protokolem o provedení rekonstrukce, který mu bude po skončení úkonu předložen k podpisu, a dále fotodokumentací a videozáznamem, který bude následně přepsán.

Po předchozích popsáních úkonech zopakovala kriminalistka, kde se úkon provádí a vyzvala obviněného P. N., aby popsal, jaké změny se oproti dni 3. 3. 2011, kdy mělo k činu dojít, na místě udály. Obviněný P. N. popsal, jakým způsobem byly v inkriminovaný den ve skladu poskládány pneumatiky, ukázal na kameru, co bylo jinak.

Dále byl obviněný P. N. kriminalistkou vyzván, aby popsal, jak a proč přišel do skladu pneumatik, a dále, aby popsal začátek a důvod konfliktu s poškozeným D. K. Obviněný P. N. začal popisovat, jak před skladem dělal nové inzeráty pro sklad pneumatik, a snažil se gestikulovat i rukama, což nebylo dost dobře možné, jelikož měl spoutané ruce. V tento okamžik kriminalistka vstoupila do jeho popisu a požádala, aby byla obviněnému sundána pouta. Dále byl na místo povolán figurant, který představoval poškozeného D. K.

Obviněný se po uvolnění pout vrátil ke svému popisování a předváděl, jak nesl dvě pneumatiky do skladu, když do něj zezadu vrazil poškozený D. K. Kriminalistka vyzývá figuranta, aby si stoupl za obviněného P. N. a naznačením demonstroval podle popisu obviněného P. N. tvrzené strčení. Poté naznačuje obviněný P. N. pád na odložené pneumatiky a odhození nesených pneumatik na zem. Dodává však, že byl k poškozenému D. K. zády, tudíž neví, jak přesně se k němu poškozený D. K. dostal.

Kriminalistka následně vyzývá obviněného, aby popsal, co se stalo po jeho pádu. Ten demonstruje, jak se otočil a chytil poškozeného D. K. oběma rukama za krk, což předvádí na figurantovi. Dále popisuje, jak došlo mezi obviněným a poškozeným ke slovní přestřelce a rvačce, následkem které obviněný P. N. upadl a zakopl o odložené pneumatiky. Toho dle slov obviněného P. N. využil poškozený D. K. a vytáhl z pravé kapsy pistoli, kterou namířil obviněnému P. N. do obličeje.

Kriminalistka se obviněného ptá, jakým způsobem poškozený D. K. pistoli držel, což obviněný P. N. popisuje, a dále pokračuje v popisování děje, kdy si myslel, že bojuje o život.

Dodává, že měl strach, který vedl k tomu, že poškozeného D. K. přepal a chytl ho za ruku, ve které držel pistoli. Při tomto pohybu dodává, že vyšly z pistole dva výstřely.

V tomto okamžiku kriminalistka pozastavuje líčení skutkového děje obviněným a žádá znalce z oboru balistiky, aby se podíval směrem, kterým ukazuje obviněný. Znalec ukazuje stejným směrem, kde jsou v dřevěné přičce dva průstřely vedle sebe. Kriminalistka žádá o zadokumentování a balistik potvrzuje, že místo je možné zaměřit, ale není si jistý, zda je to v tuto chvíli nutné. Kriminalistka tedy žádá o zdokumentování a balistik dodává, že místo bylo změřené a nafocené při předchozím ohledání.

Po objasnění situace balistikem byl obviněný P. N. opět vyzván, aby popsal, co se stalo dál, a kde a v jaké poloze se po výstřelech nacházel. Nato obviněný P. N. ukázal, jak držel poškozeného D. K. za ruku, kterou mu následně zkroutil za záda a při tom mu vytrhl z ruky pistoli a začal mu střílet do zad. Při popisu obviněný P. N. ukazuje, v jakých místech cca stál, jak se poškozený D. K. otočil a jakým způsobem do něj střílel. Na dotaz kriminalistky, zda dokáže oddělit jednotlivé výstřely odpovídá, že nedokáže, že se vše stalo ve velké rychlosti, a navíc byl rozrušený. Kriminalistka se dotazuje, kam přibližně střely mířily a obviněný P. N. odpovídá, že tři střely vystřelil do zad a čtvrtou do levého spánku poškozeného D. K.

Znalec z oblasti balistiky žádá obviněného P. N., zda by dokázal tlesknutím napodobit frekvenci výstřelů, obviněný P. N. odpovídá, že neví, jak to přesně bylo, že někomu by se to mohlo zdát jako čtyři vteřiny, ale jemu to přišlo rychlejší. Znalec z oblasti balistiky se dále ptá, zda poškozený D. K. po třech ranách do zad někam padl nebo jestli dál stál zády k obviněnému P. N. stejně, jako nyní stojí figurant. Obviněný P. N. odpovídá, že neví; poškozený D. K. prý rozhodně nepadl na kolena, možná se mu podlomila noha, ale obviněný P. N. si není jistý, od rvačky má vše jakoby v mlze a nevzpomíná si přesně. Vybavuje si však, že po poslední ráně do hlavy poškozeného D. K. jeho tělo ztěžklo a bylo bezvládné, proto ho položil do uličky mezi pneumatiky.

Kriminalistka se táže znalců, jestli chtějí k této fázi, tedy ke střelbě, ještě něco doplnit nebo se na něco zeptat. Znalec z oboru balistiky pokládá dotaz, z jaké vzdálenosti pálil obviněný P. N. první tři rány do zad. Obviněný P. N. odpovídá, že jak již jednou uvedl, nepamatuje si přesně, jak to bylo, ale myslí si, že to byla krátká vzdálenost, hlavě zbraně se prý dotýkala bundy poškozeného D. K. Následuje dotaz na čtvrtou ránu, která byla do spánku poškozeného D. K. Obviněný P. N. opět neví přesně a jeho odpověď je značně nesrozumitelná a zmatená: *„Ta byla, si myslím, že protože my jsme byli u sebe prostě takhle úplně na sobě natlačený, já jsem ho držel takhle na loktech, tak jsem musel bejt od něj takhle, neměl jsem ho takhle, nebo že bych stál takhle někde, nebo abych byl úplně u něj, ale prostě jsem byl takhle,*

na tuhle vzdálenost, já jsem střílel. V tý rvačce, v tý rvačce prostě, já nevím, prostě jestli jsem to měl takhle nebo takhle třikrát, čtyřikrát, ale já nevím, já prostě nevím. Já jsem ho určitě prostě střílel a prostě jsem ho tady zabil.“ Znalec z oboru balistiky tedy zkouší přeformulovat svou otázku a žádá obviněného P. N. aby čtvrtou ránu nepopisoval slovy, ale aby děj předvedl s maketou zbraně a figurínou. Obviněný P. N. předvádí, jak vystřelil čtvrtou ránu. V ten moment se do úkonu zapojuje jeho obhájkyň, která upozorňuje kriminalistku a znalce, že snad slyšeli, že obviněný P. N. si nepřeje pracovat s figurínou. Kriminalistka uvádí, že o tomto požadavku obviněného nevěděli, ale pokud si to opravdu obviněný P. N. nepřeje, budou tedy dál pracovat s figurantem a umělou figurínu z úkonu vynechají. Z tohoto důvodu je na zem rozprostřena černá plachta, aby figurant nemusel ležet na špinavé zemi.

Dále obviněný P. N. popisuje, ve kterých místech leželo tělo poškozeného D. K. a co dělal bezprostředně po střelbě. Popisuje, že venku byla zima, ale světelné podmínky jsou při provádění úkonu srovnatelné, jako byly v době činu. Incident se prý stal za provozu pneuservisu, dveře byly otevřené a on po střelbě vyběhl ven nadýchat se vzduchu, jelikož se mu udělalo špatně. Asi za minutu se dle svých slov vrátil zpět dovnitř, posunul tělo poškozeného D. K. víc dovnitř a pokryl ho kartony a pneumatikami, aby ho zakryl a odešel pryč.

Kriminalistka se ptá obviněného P. N., jestli se do skladu později vrátil. Ten potvrzuje, že k činu došlo kolem půl druhé a on se do skladu opět vrátil kolem čtvrté hodiny. Dále popisuje, co se dělo, když přišel; odházal z těla pneumatiky, odepl ledvinku, kterou měl poškozený D. K. u sebe a zahodil jí pryč, dále prohledal poškozeného D. K., aby zjistil, co má u sebe – našel klíče od vozidla, které bylo „na bazaru“. Klíče si obviněný P. N. vzal k sobě, opět zakryl tělo pneumatikami a odešel. Obviněný P. N. ještě dodává, že poškozený D. K. měl na hlavě čepici, kterou mu stáhl přes oči, aby mu nebylo vidět do obličeje. Ve skladu našel deku, kterou zamotal poškozenému přes hlavu, jelikož dle vlastních slov nechtěl vidět ani obličej, ani hlavu poškozeného.

Opět následuje dotaz, zda se obviněný po svém odchodu znovu vrátil na místo činu. Poškozený opět potvrzuje, že se kolem sedmé hodiny potřetí vrátil na místo činu s tím, že se chtěl zbavit těla poškozeného D. K. Kriminalistka vyzývá obviněného P. N., aby předvedl, co po svém třetím příchodu na místo činu dělal. Nejprve tedy sundal z těla pneumatiky, poté vzal fólii a začal jí obmotávat tělo poškozeného D. K., což předvádí na figurantovi a dodává, že z poškozeného D. K. udělal „v podstatě mumii“.

Následně si obviněný stěžuje, že nechce před pneuservisem pokračovat v úkonu, jelikož tam stojí dav lidí a nechce, aby ho někdo viděl. Kriminalistka ujišťuje obviněného P. N., že

venku nikdo stát nebude, jelikož policisté Stálé pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy venku zajistí prostor. Načež obviněný P. N. předvádí, jak dotáhl tělo po zemi do vozu Opel Corsa, který si přistavil až ke vchodu do pneuservisu s cílem naložení těla a odvezení pryč.

Před přesunutím úkonu před pneuservis se ještě ptá kriminalistka obviněného P. N., jestli v té chvíli dělal něco se střelami nebo nábojnici ze čtyř střel. Obviněný P. N. dodává, že v tu chvíli s nimi nic nedělal, ale cca za týden se vrátil do pneuservisu a nábojnice posbíral. Následně je vyhodil do křoví nedaleko pneuservisu, které kriminalistům nechce ukázat osobně, ale souhlasí, že nakreslí plánec, kde nábojnice přibližně jsou. Kriminalistka souhlasí s navrženým postupem, a ještě se vrací k popisu odvážení těla poškozeného D. K. a ptá se, proč obviněný P. N. balil tělo do fólie. Obviněný P. N. neví a kriminalistka přerušuje úkon, zajišťuje převoz vozidla k pneuservisu dle výpovědi obviněného P. N. a vyklizení prostoru před pneuservisem.

Obviněný P. N. upozorňuje, že vozidlo, kterým odvezl tělo obviněného bylo trochu jiné, mělo větší kufr, proto jsou ve vozidle, které je užito u prováděného úkonu, sklopeny sedačky, aby odpovídala velikost nákladového prostoru u vozidla.

Následuje popis, jakým způsobem odtáhl obviněný P. N. tělo poškozeného D. K. do přistaveného vozidla před pneuservisem. Obviněný P. N. předvádí úkon s figurantem a sune ho za nohy po zemi k vozidlu. Dodává, že jelikož bylo tělo zabaleno do fólie, klouzalo po zemi a lépe se sunulo vpřed než teď figurant, který během rekonstrukce ve fólii přirozeně není. Obviněný P. N. předvádí na figurantovi, jak uchopil poškozeného D. K. pod pažemi a naložil ho do auta, figurant se v této fázi nadlehčuje a obviněnému P. N. pomáhá s manipulací. Figurant si vleze do nákladního prostoru vozidla a obviněný P. N. ukazuje, jak položil tělo poškozeného D. K. do nákladového prostoru přistaveného vozidla.

Kriminalistka vyzývá znalce, jestli mají nějaké dotazy – nikdo nemá. Následně pokládá dotaz sama, a to jaké měl poškozený D. K. boty. Obviněný P. N. přemýšlí a dodává, že boty měl hnědé sportovní. Kriminalistka se ptá, zda je měl celou dobu obuté nebo mu je někdo sundával. Obviněný P. N. odpovídá, že boty měl poškozený D.K. obuté, ale ve chvíli, kdy ho sunul do přistaveného vozu, se mu samy vyzuly. Odvezl je však spolu s tělem na místo, kde tělo ukryl. Na tomto místě je pak pohodil (spolu s dekou, kterou poškozenému D. K. omotal hlavu, a čepicí poškozeného D. K.), do nedaleké řeky Labe.

Na závěr vrchní komisařka provádějící rekonstrukci konstatovala, že se během úkonu přidal k účasti na rekonstrukci znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Nikdo z přítomných neměl dalších dotazů a nikdo z účastníků rekonstrukce nevznesl proti průběhu

úkonu žádnou námitku. Rekonstrukce trestného činu s obviněným P. N. byla ukončena dne 29. 6. 2011 v 10 hodin a 25 minut.

Provedená rekonstrukce byla podle mého názoru provedena v souladu s platnými právními předpisy. Podmínky, které panovaly při samotném spáchání trestného činu, byly shodné či obdobné, jako při provádění rekonstrukce trestného činu, na drobné odchylky bylo upozorněno a tyto byly zaznamenány do protokolu. Co se týče poučení obviněného P. N., dalo by se vytknout kriminalistce, že poučení nebylo provedeno na videozáznam, ale mimo něj a obviněný P. N. pouze odpověděl na kameru, že byl poučen a poučení rozumí. Nemyslím si, že by se jednalo o vážné procesní pochybení, jelikož byla úkonu přítomna obhájkyň obviněného, která dohlížela na dodržování jeho práv.

5.2 Případ manželů Stodolových pro účely úvah *de lege ferenda*

Případ manželů Stodolových, kteří mezi listopadem 2001 a prosincem 2002 zavraždili 8 seniorů, na tomto místě uvádím pro další účely práce, konkrétně pro úvahy *de lege ferenda*, kterým se budu věnovat v následující kapitole. Jejich případ je často nazýván černou kapitolou české kriminalistiky, jelikož se zde sešlo několik pochybení, která oddalovala dopadení pachatelů.¹⁴⁴ Jednalo se o nezkušenost kriminalistů a lékařů na místech činů v kombinaci s naprosto rutinním přístupem k pitvám, které měly určit pravou příčinu smrti poškozených. V naprosté většině případů se totiž vycházelo z verzí, že příčinou smrti byla sebevražda nebo nešťastná náhoda či náhlé úmrtí. Stodolovi prováděli své činy tak, že si vybírali oběti, které trpěly zdravotními problémy, a místa činu upravovali tak, aby to vypadalo, že jde o sebevraždu či náhodné úmrtí.

Pro lepší představu; manželé Stodolovi si vyhlídli poškozeného M., který o sobě měl tvrdit, že má našetřenou velkou částku peněz. Policie našla poškozeného M. bez známek života v říjnu 2002 na jeho půdě. Poškozený M. měl kolem krku smyčku z telefonního kabelu, z nosu a úst mu vytékala krev a u jeho nohou se našla převrácená stolička. Přivolaný lékař při ohledání těla konstatoval smrt zadušením a žádné stopy násilí, které by evokovaly cizí účast na úmrtí, nenašel.¹⁴⁵

Při pitvě poškozeného M. bylo zjištěno 11 stop nasvědčujících tomu, že proti poškozenému M. bylo vedeno násilí cizí osobou. Lékař, který prováděl pitvu, proto telefonicky vyrozuměl Okresní ředitelství Policie České republiky v Kutné Hoře. Policie však lékaři sdělila své stanovisko, že zemřelý spáchal sebevraždu oběšením, následně se šňůra přetrhla a tělo

¹⁴⁴ JEDLIČKA, M.; *Jaroslav Stodola a Dana Stodolová*.
<https://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>, [cit. 11. 3. 2021].

¹⁴⁵ Tamtéž.

spadlo na podlahu. Jelikož lékař provádějící pitvu neznal situaci na místě činu ani bližší okolnosti případu, uzavřel případ jako udušení z oběšení, přičemž do pitevního protokolu uvedl, že atypická poranění vznikla nejspíš při pádu těla na zem a případ byl následně uzavřen jako sebevražda. Teprve později při dopadení manželů Stodolových bylo v rámci objasňování jejich činů prokázáno, že Jaroslav Stodola několikrát udeřil poškozeného M. do hlavy a jeho tělo společně s manželkou Danou Stodolovou vynesli po strmých schodech na půdu. Zde obvázali poškozenému M. telefonní šňůru kolem krku a chtěli ho pověsit na půdní trám. Šňůra se však přetrhla a tělo spadlo na zem, kde ho Stodolovi zanechali a kde bylo později nalezeno přivolanou hlídkou Policie ČR. Bez povšimnutí také při policejním vyšetřování zůstal fakt, že poškozený M. nosil silné dioptrické brýle s 12 dioptriemi, které zůstali v kuchyni (bez brýlí by poškozený M. rozhodně nebyl schopný sám dojít po strmých schodech na půdu a uvázat uzel na telefonní šňůře).¹⁴⁶

¹⁴⁶ JEDLIČKA, M.; *Jaroslav Stodola a Dana Stodolová*.
<https://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>, [cit. 11. 3. 2021].

6. Úvahy de lege ferenda

V této kapitole bych se ráda zamyslela nad možnými změnami příslušných ustanovení trestního řádu, jež upravují právě úkon rekonstrukce trestného činu. Jelikož jsem při studiu platné právní úpravy rekonstrukce trestného činu (a judikatury s ní související) narazila na méně či více závažné nedostatky nebo mezery, které současná právní úprava má, dovolím si zde navrhnout jejich řešení.

K první změně, kterou si dovoluji navrhnout, mne inspirovalo studium rakouské právní úpravy institutu rekonstrukce trestného činu. Jedná se o povinnou účast státního zástupce na rekonstrukci. V kapitole 2.1, která se věnuje srovnání rakouské a české právní úpravy rekonstrukce trestného činu, jsem zmiňovala fakt, že v Rakousku státní zástupce navrhuje soudu provést rekonstrukci trestného činu a soud jí musí provést. V této úpravě vidím velkou výhodu, jelikož státní zástupce musí mít ze své podstaty právnické vzdělání a jeho povinná přítomnost by jistě minimalizovala možnost záměny jednotlivých úkonů (např. rekonstrukce trestného činu za vyšetřovací pokus). Dále by jeho přítomnost zamezila nežádoucímu nátlaku, který může být kriminalisty kladen na obviněné, aby se přiznali či jinak uspíšili provedení úkonu (viz kapitola 4.3.2).

K identifikaci dalšího prostoru pro zlepšení využiji právě shora nastíněného případu manželů Stodolových. Pokud by kriminalisté provedli rekonstrukci událostí, které úmrtí poškozeného M. musely předcházet, a na kterou by se navíc důkladně připravili, jistě by zjistili, že o sebevraždu jít nemohlo, ať už by šlo o silnou zrakovou vadu poškozeného M. či zranění, která byla na jeho těle nalezena. Navíc, pokud by se řádně rekonstruovaly činy této vraždící dvojice (potažmo úmrtí jejich obětí), mohlo se předejít dalším vraždám, které tato napáchala. Z tohoto důvodu zastávám názor, že by v praxi mělo docházet k mnohem širšímu využívání rekonstrukcí, a to nejen rekonstrukcí trestných činů, ale měli bychom k rekonstrukci přistupovat podstatně častěji. Na tomto místě lze jako příklad uvést i praxi využívanou ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska, kde je rekonstrukce chápána jako poměrně široký pojem (doslovně jako „Rekonstrukce místa činu“) a prověření rekonstrukcí je podrobena už samotná skutečnost, zda se v konkrétním případě vůbec jedná o trestný čin.¹⁴⁷ Zavedení obdobné praxe i v České republice, tedy využívání rekonstrukce i v jiných stádiích trestního řízení, by dle mého názoru mohlo velkou měrou napomoci objasňování sporných událostí, u

¹⁴⁷ CLEMENS, Daryl W., *Crime Scene Reconstruction*, MAFS newsletter, 27(2), April 1998, <http://www.santoshraut.com/forensic/crimescenereconstruction.htm> [cit. 11. 3. 2021].

nichž nemusí být zprvu jasné, zda se vůbec jedná o trestný čin. Proto by se policejní vyšetřovatelé z mého pohledu měli k využívání této metody uchýlovat podstatně častěji.

Z výše uvedeného tedy vyvozují závěr, že by bylo vhodné institut rekonstrukce více využívat nejen při trestných činech, ale i činech, které se na první pohled nejeví jako trestné. Tento závěr učinil i Konrád (viz výše), když ve svém článku¹⁴⁸ pléduje za úpravu znění trestního řádu tak, aby byla vypuštěna úloha rekonstrukce jako pouhého prostředku sloužícího k prověřování výpovědí podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka. Dle mého názoru je proto na místě, aby docházelo v praxi k širšímu uplatňování rekonstrukce, zejména ve vztahu k událostem, které s předmětem vyšetřování souvisí. Tento úkon bych tak nevztahovala pouze k vyšetřování trestného činu, ale i na události, které mají pro trestní právo význam. Protiargumentem mému tvrzení jistě může být velká časová a finanční náročnost.

Mým třetím návrhem je odstranit subsidiaritu při rekonstrukci. Ta se má dle ust. § 104d odst. 1 trestního řádu provádět, jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci. Ona subsidiarita však vede k časové prodlevě mezi činem a prováděním rekonstrukce, což s sebou nese četná rizika. V případě, že rekonstrukce nebude provedena bez odkladu a budou jí předcházet zbytečné průtahy, hrozí např. riziko poškození nebo zániku místa činu. Dalším rizikem takovýchto uměle vyvolaných průtahů je i oslabená schopnost účastníků činu vyvolat celistvou paměťovou stopu z paměti, když tato bude v mnoha případech značnou měrou oslabena.

Z výše popsaného tedy vyvozují, že by bylo pro praxi jistě přínosnější, kdyby se z ustanovení § 104d odst. 1 trestního řádu vypustilo ustanovení o subsidiaritě, spolu s čímž bych doplnila znění citovaného zákonného ustanovení tak, aby umožňovalo užití rekonstrukce v širší škále případů, než je tomu doposud.

¹⁴⁸ KONRÁD, Z.; *K trestněprávní úpravě některých kriminalistických metod*. Kriminalistika. 4/2015, ISSN 1210-9150.

Závěr

Rekonstrukce trestného činu se koná, má-li být obnovena situace, při které byl spáchán trestný čin, nebo mají-li být obnoveny okolnosti, které souvisí s trestným činem nebo k němu mají určitý vztah. Provádí se, pokud má být prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, navíc pouze v případě, že jiné důkazy provedené v řízení nepostačují k objasnění daného případu.

Při provádění rekonstrukce trestných činů je velice důležité dbát na pečlivé plánování, přípravu a důkladnou organizaci, aby úkon proběhl podle požadované zákonné úpravy, čímž dojde k naplnění kýženého účelu tohoto procesního institutu.

V současné době je zákonná úprava rekonstrukce upravena v jednom paragrafu o dvou odstavcích trestného řádu, z čehož jeden z odstavců ještě odkazuje na použití úpravy vyšetřovacího pokusu. Provádění úkonu tak z větší části stojí na poznatcích z kriminalistické praxe, což rozhodně považuji za nedostatečné. Pokud jde o pokrytí tématu odbornou literaturou, ani zde se nesetkáváme s dostatečným množstvím pramenů poznání. Jedinou pomyslnou světlou výjimkou je v odborné veřejnosti JUDr. Miroslav Vychodil, CSc., který se tomuto tématu věnuje dlouhodobě a jeho dílo v této oblasti je skutečně nezměrným přínosem.

Ve své práci zmiňuji hlavní rysy rekonstrukce trestných činů, kterými se tento úkon liší od ostatních zvláštních důkazních prostředků. Jedná se převážně o podstatu úkonu, jeho cíl a účel, dále také specifické zásady pro přípravu a průběh úkonu, jeho provedení a následné vyhodnocení. Tyto rysy je třeba mít stále na paměti, aby nedocházelo k nechtěné záměně jednotlivých úkonů.

Při vypracování této diplomové práce jsem užívala metodu komparace, nejprve při srovnání soudobé právní úpravy s historií, dále při porovnání jednotlivých důkazních prostředků, a nakonec při porovnání české právní úpravy rekonstrukce trestných činů se zahraničními úpravami.

Velkou pomocí při psaní této práce mi byla návštěva Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, kde jsem měla možnost zhlédnout videozáznam z rekonstrukce trestného činu, která se uskutečnila v roce 2011. Původním záměrem byla návštěva několika rekonstrukcí trestných činů pro dokonalejší seznámení se s předmětem mého zkoumání a jeho následné přiblížení čtenářům mé práce, bohužel však tyto plány zhatila pandemická situace spojená s šířením SARS-CoV-2, která trvala prakticky po celou dobu, kdy jsem tuto práci psala. Z tohoto důvodu taktéž nebyla možná větší míra vytěžení kriminalistických pracovníků. Přesto věřím, že tato práce podává dostatečně odborný a podrobný obraz o svém tématu.

Tato práce měla za cíl provést rozbor samotného úkonu rekonstrukce trestného činu nejen z pohledu trestněprávního, ale i z pohledu kriminalistického. Dále měla provést stručný exkurz historií tohoto úkonu, seznámit svého čtenáře se současnou tuzemskou právní úpravou a tuto následně porovnat s právní úpravou v sousedních německy mluvících státech, jakož dále i popsat řádné plánování a přípravu úkonu. V neposlední řadě bylo mou snahou ukázat na praktických příkladech využití teoretických poznatků, které jsou v práci rozebírány na jejím začátku. Samotný závěr práce věnuji úvahám *de lege ferenda*, kterými se snažím nastínit směr, kterým by se zákonodárce z mého pohledu měl vydat při úvahách nad novelizací tuzemské právní úpravy rekonstrukce, potažmo rekonstrukce trestného činu.

Věřím, že se mi podařilo naplnit v úvodu vytyčené cíle a tato diplomová práce se stane pomyslnou tečkou za mým studiem na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Seznam použitých zkratk

trestní řád	Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
novela č. 265/2001 Sb.	Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
StPo D	Strafprozeßordnung (německý trestní řád) in der Fassung der Bekanntmachung vom 7. April 1987 (BGBl. I S. 1074, 1319), die zuletzt durch Artikel 49 des Gesetzes vom 21. Dezember 2020 (BGBl. I S. 3096) geändert worden ist
StPo Ö	Strafprozeßordnung (rakouský trestní řád) 1975, Stammfassung BGBl. Nr. 631/1975 (Wiederverlautbarung), in der derzeit geltenden Fassung (zuletzt geändert durch das Gewaltschutzgesetz 2019, BGBl. I Nr. 105/2019 vom 29.10.2019), (StPO).

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

CHMELÍK, J. a kol.; Rukověť kriminalistiky. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 80-86898-0.

JELÍNEK, J.; *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.3.2018*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Student (Leges), ISBN 978-80-7502-278-3.

KONRÁD, Z.; Prověřka výpovědi na místě. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006. ISBN 80-7251-221-8.

KONRÁD, Z.; PORADA, V.; STRAUS, J.; SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika. Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.

KONRÁD, Z.; *K trestněprávní úpravě některých kriminalistických metod*. Kriminalistika. 4/2015 ISSN 1210-9150.

MASNICOVÁ, S., BEŇUŠ, R., LUPTÁKOVÁ, L.; *Overenie spoľahlivosti metód rekonštrukcie nosa z kostného podkladu*. Kriminalistika. 2005/2. ISSN 1210-9150.

MUSIL, Jan. *Úvod do kriminalistiky*. 3. nezm. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999. ISBN 80-7251-019-3.

MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0423-5.

MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.; *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9.

NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-7317-036-1.

NSZ. Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 356.

PORADA, V.; *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 309 s. ISBN 978-80-7380-038-3.

PRERAD, V.; VYCHODIL, M.; *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Praha: Univerzita Karlova, 1990.

PÚRY, F. § 104d [Rekonstrukce]. In: ŠÁMAL, P., GRÍVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAIN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013.

ŠIMOVČEK, I.; *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-343-8.

TIPLICA, M. a kol., *Doplňková skripta z kriminalistiky*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství policejní akademie ČR, 1997.

TIPLICA, M., *Kriminalistická taktika*. Praha: Policejní akademie, 1997. ISBN 80-85981-51-3.

VYCHODIL, M. Využití modelů při vyšetřování. Praha: Knihnice vojenské prokuratury, 1984, s. 5, 13

VYCHODIL, M. Rekonstrukce trestného činu (1. část). Bulletin advokacie, 1997, č. 8. ISSN 1805-8280.

VYCHODIL, M. Rekonstrukce trestného činu (2. část). Bulletin advokacie, 1997, č. 9. ISSN 1805-8280.

VYCHODIL, M.; Rekonstrukce trestného činu: kriminalistická studie. Praha: Kriminalistická knihovna, 1972.

ZÁHORSKÁ, J.; *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů. Konzultační činnosti policejního psychologa*. 1. vydání. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-236-2.

Judikatura:

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 25.06.1968, sp.zn. 11 Tz 29/68

Internetové zdroje:

BERNARD, H., REINBACHER, T.; Beweismittel – Überblick, <https://www.jura.uni-wuerzburg.de/fileadmin/02150500/2020/36-beweismittel-2.pdf>

CLAGES, H.; Beweislehre, Beweisführung, https://shop.boorberg.de/rbv-content/Leseprobe/ACKERMANN_Kriminalistik_LPB.pdf

CLEMENS, Daryl W., Crime Scene Reconstruction, MAFS newsletter, 27(2), April 1998, <http://www.santoshraut.com/forensic/crimescenereconstruction.htm>

FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; Některé zvláštní způsoby dokazování, <http://www.krimi-servis.cz/?p=102>, 2008

FENYK, J., HLAVÁČEK, J., KROUHLÍK, P.; Některé zvláštní způsoby dokazování – rekonstrukce, <http://www.krimi-servis.cz/?p=106>

JEDLIČKA, M.; *Jaroslav Stodola a Dana Stodolová*. <https://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>

Kriminalwissenschaft; Lehrmaterial zur Kriminalistik I, <http://www.gletschertraum.de/Kriminalistik1/DerAugenscheinsbeweis.html>

Strafprozeßordnung 1975, Inhaltsverzeichnis, <https://www.jusline.at/gesetz/stpo>

Strafprozeßordnung 1975, Inhaltsverzeichnis, <https://www.jusline.at/gesetz/stpo/paragraf/149>

Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce; klíčová slova v českém jazyce

Rekonstrukce trestného činu

Abstrakt

Hlavním tématem této diplomové práce, je rekonstrukce trestného činu. Tento zvláštní důkazní prostředek je upraven v ust. § 104d trestního řádu. Tento úkon se koná, má-li být obnovena situace, při které byl spáchán trestný čin, nebo mají-li být obnoveny okolnosti, které souvisí s trestným činem nebo k němu mají určitý vztah, pokud má být prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka ale pouze v případě, že jiné důkazy provedené v řízení nepostačují k objasnění daného případu.

V první kapitole je téma právní úpravy rekonstrukce trestného činu zasazeno do historického kontextu. Následuje současná zákonná úprava tohoto institutu v českém právním řádu. Dále je rozebrán pojem, význam a druhy kriminalistické rekonstrukce, ta je porovnána s vybranými zvláštními způsoby dokazování, za které je často nesprávně zaměňována.

Jelikož je rekonstrukce trestného činu složitý a velmi důležitý důkazní prostředek, věnuje se meritum této práce právě přípravě, plánování, samotnému provedení, dokumentaci a vyhodnocení tohoto úkonu. Dále jsou v práci popsány dva příklady rekonstrukce trestného činu z praxe a práci zakončují úvahy *de lege ferenda*.

Klíčová slova

rekonstrukce trestného činu, kriminalistika, trestní řízení, zvláštní způsoby dokazování

Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce; klíčová slova v anglickém jazyce

Reconstruction of a Crime

Abstract

The main topic of this thesis is the reconstruction of a crime. These special means of evidence are regulated in the provisions of § 104d of the Criminal Procedure Code. This act takes place if the situation in which the crime was committed is to be restored, or if the circumstances related to the crime are to be restored, if the testimony of the suspect, accused, co-accused, injured party or witness, is to be examined, but only if other evidence provided in the proceedings is not sufficient to clarify the case.

In the first chapter, the topic of the legal regulation of the reconstruction of a crime is set in a historical context. The current legal regulation of this institute in the Czech legal system follows. Furthermore, the concept, meaning and types of forensic reconstruction are analysed, which is compared to selected special means of evidence, for which it is often incorrectly confused.

As the reconstruction of a crime is a complex and very important mean of evidence, the merits of this thesis are devoted to the preparation, planning, the actual execution, documentation and evaluation of this act. Furthermore, the thesis describes two examples of crime reconstruction from practice and ends with considerations *de lege ferenda*.

Key words

crime reconstruction, criminology, criminal proceedings, special methods of proving